CROCI

Glorianne van Thémines

TOOG

Gloriande van Thémines

SCENARIO, TEKENINGEN EN KLEUREN:

PASCAL CROCI

DIALOGEN:

PASCAL CROCI - FRANCOISE-SYLVIE PAULY

TOOG

© E.P. Editions, Paris
© Uitgeverij Toog, voor deze uitgave

D. april 2003

Gentsesteenweg 64 - 8500 Kortrijk
Tel. 056/259902 - Fax 056/259543
www.talentstrips.be

Nieuwe Hemweg 7e-7f - 1013 BG Amsterdam
Tel. (+31)(0)20-6840566 - Fax (+31)(0)20-6823286

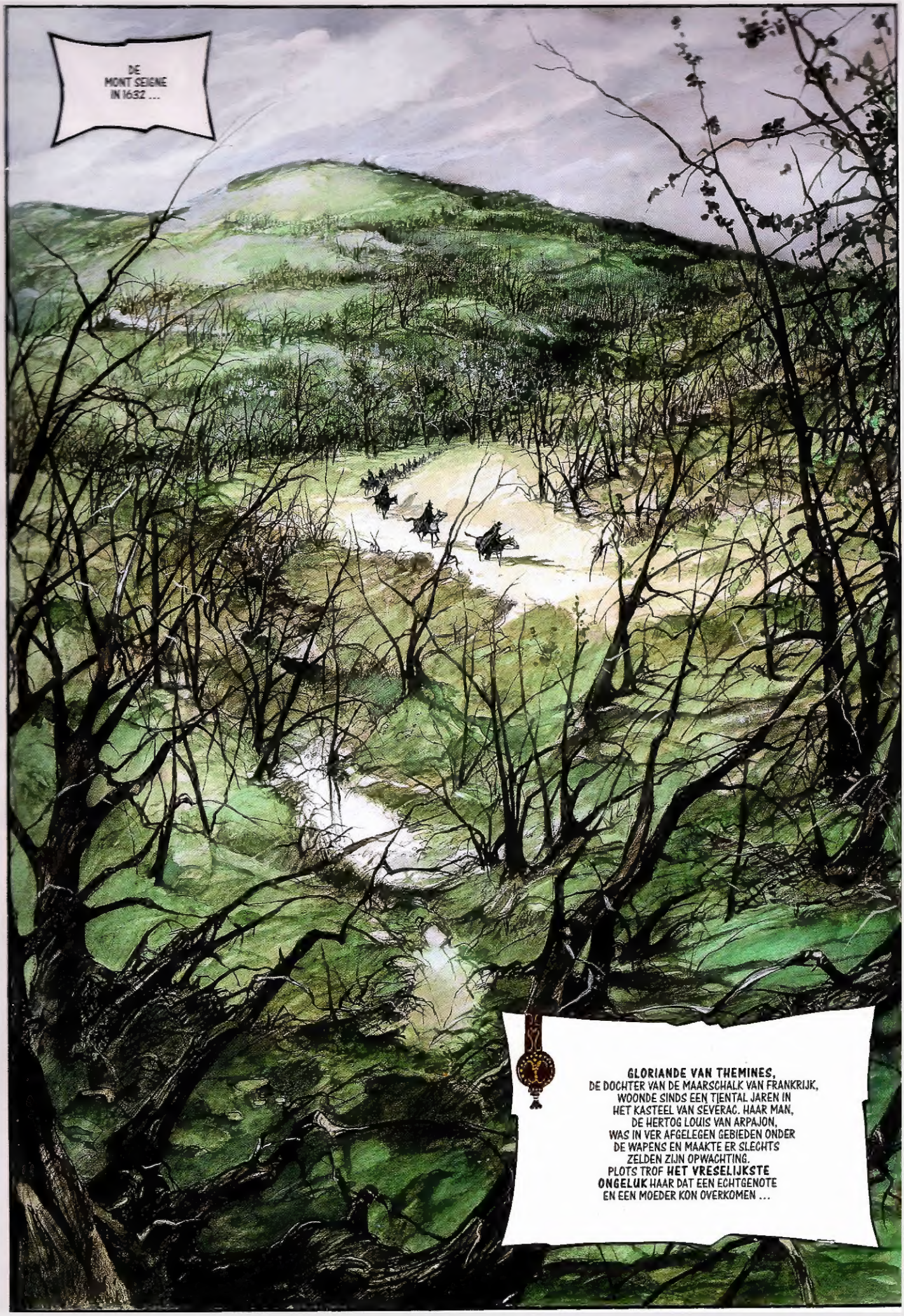
DE MONT SEIGNE IN 1632 ...
GLORIANDE VAN THEMINES, DE DOCHTER VAN DE MAARSCHALK VAN FRANKRIJK, WOONDE SINDS EEN TIENTAL JAREN IN HET KASTEEL VAN SEVERAC. HAAR MAN, DE HERTOG LOUIS VAN ARPAJON, WAS IN VER AFGELEGEN GEBIEDEN ONDER DE WAPENS EN MAAKTE ER SLECHTS ZELDEN ZIJN OPWACHTING. PLOTS TROF HET VRESELIJKSTE ONGELUK HAAR DAT EEN ECHTGENOTE EN EEN MOEDER KON OVERKOMEN ...

DE HERTOG EN ZIJN SOLDATEN, HIER ? !
... KAN HIER BETER NIET IN DE BUURT BLIJVEN ...
OOIT HIELD IK VAN DIT LAND, ANTOINE. HET BRACHT ME TOT RUST.
KOM NOU, HEER, ALS HET GELUK U TOELACHT, WORDT HET ONGETWIJFELD **EEN ZOON** ! DOET HET GEEN DEUGD ONZE ECHTGENOTES EN ONZE PLEZIERTJES TERUG TE ZIEN ?

ODIT HAD IK OOK GRAAG GEHAD DAT HET EEN ZOON WAS ...
U LIJKT ME BITTER. MAAR ALLES KOMT IN ORDE ZODRA WE OP HET KASTEEL ZIJN ...
MET WAT GELUK BEREIKEN WE SÉVÉRAC MISSCHIEN VOOR DE NACHT , HEER ...
U HEBT ALLICHT GELIJK, ANTOINE. OP DE DUUR GAAN DIE OORLOGEN AAN JE VRETEN ...
LAAT ONS DAT MAAR VERGETEN. ONS LAND ADEMT RUST UIT ...
?!

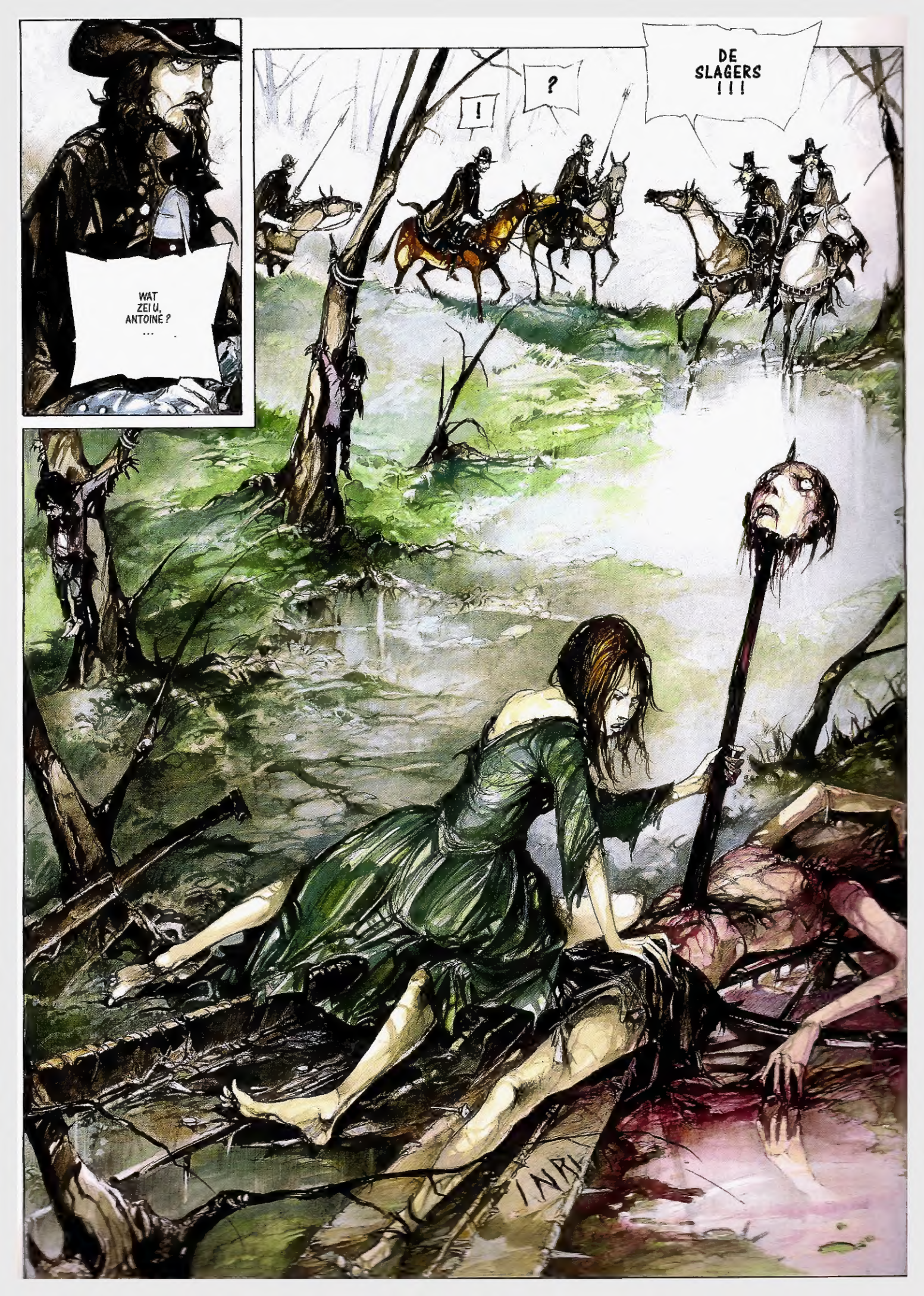
WAT ZEI U, ANTOINE ? ...
!
?
DE SLAGERS !!!
INRI

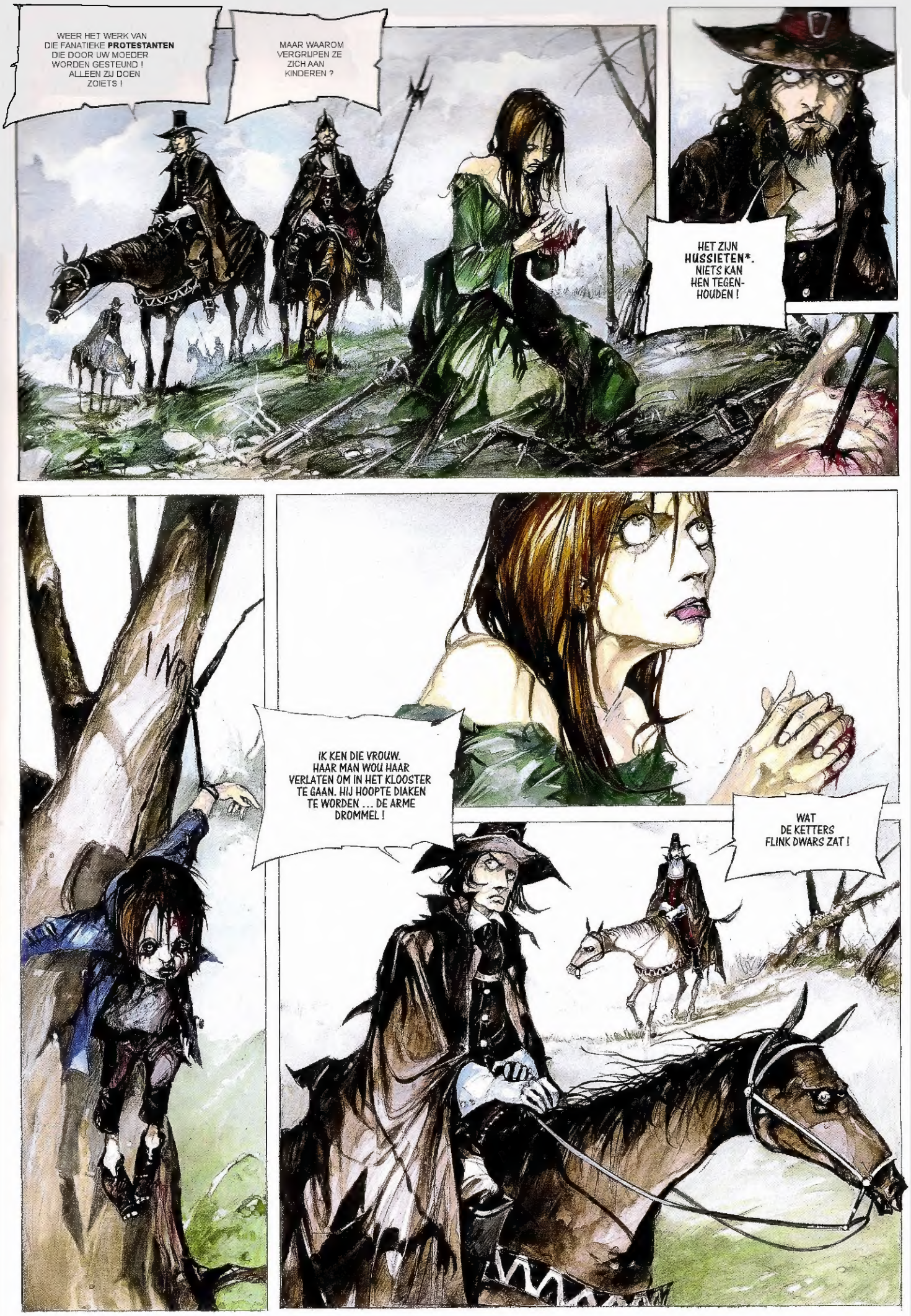

*VOLGELING VAN JEAN HUSS, RELIGIEUS TSJECHISCH HERVORMER, VERBRAND OP 6 JULI 1415.
JOHN WYCLIFFE (ENGELS THEOLOOG) IS EEN VOORLOPER VAN DE REFORMATIE.

WAT GAAN WE MET HAAR DOEN ?
WE KUNNEN EERST EN VOORAL PUTTEN DELVEN EN DAARNA ALLES BEGRAVEN ...
MET JOU HEB IK GELACHEN ...
... HEB IK BEMIND, HEB IK GEHUILD ...
MIJ LIJKT HET BEST DIE VROUW METEEN AF TE MAKEN. HET IS NIET GOED GETUIGEN VAN DERGELIJKE SLACHTINGEN TE LATEN RONDLOPEN ...
DOE WAT U BELIEFT, ANTOINE ...

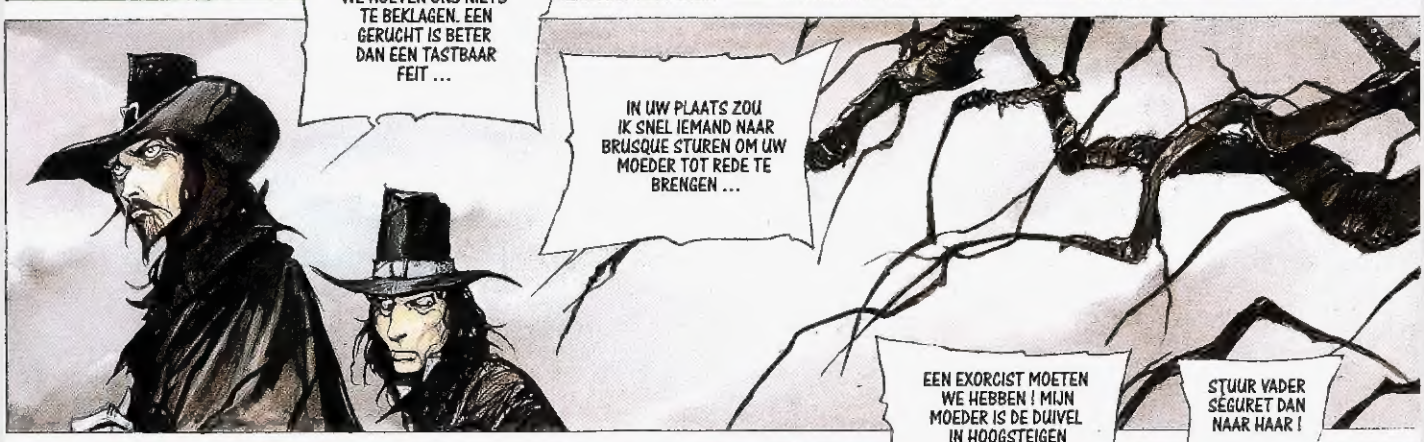

* CITAAT UIT DE BIJBEL, EERSTE EPISTEL AAN THIMOTHEUS, HOOFDSTUK 3, VERS 12.

LAAT IN DE AVOND BEREIKEN DE HERTOG EN ZIJN MANNEN EINDELIJK HET KASTEEL VAN SÉVÉRAC DAT OVER DE OMGEVING HEERST ...
DAAR IS HIJ ! CATHERINE, IK BEN ZO BANG !
KOM, KALMEER TOCH WAT, GLORIANDE ! U HEBT UZELF NIETS TE VERWIJTEN, DACHT IK ?
ZEKER NIET, MAAR DRIE WEKEN TE VROEG ... MENSEN SPREKEN ZO GAUW KWAAD.
DAT GEBEURT TOCH VAKER !
ALSJEBLIEFT, CATHERINE, HELP ME !

WAT DOET U BUITEN IN DEZE KOUDE, CATHERINE ?

HET GELUKKIGE NIEUWS DAT IK U TE VERTELLEN HEB, KON NIET WACHTEN ...

?...

LAAT ONS KIJKEN HOE DIE KOSTBARE KROOST ER UITZIET ...

NEE, NIET VANAVOND ...

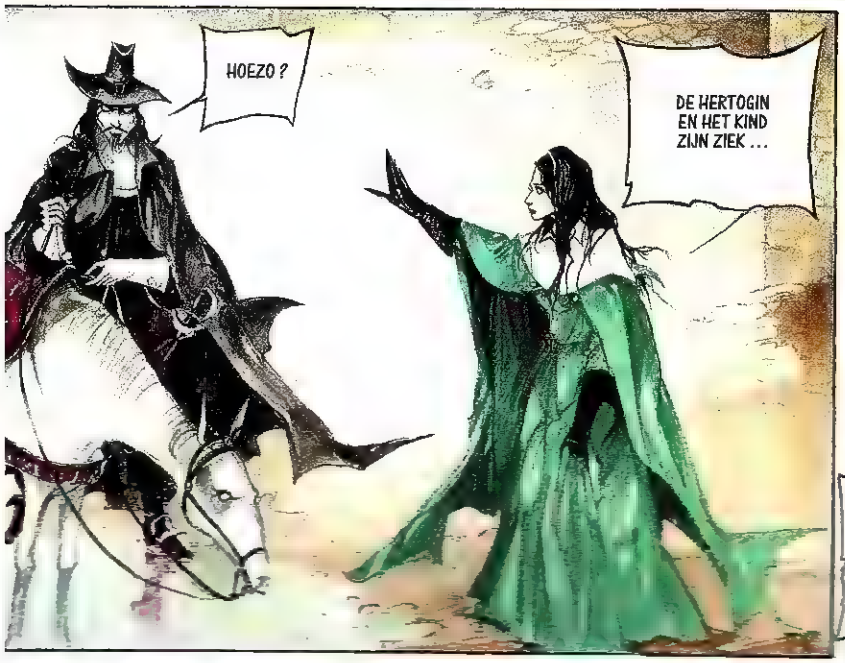

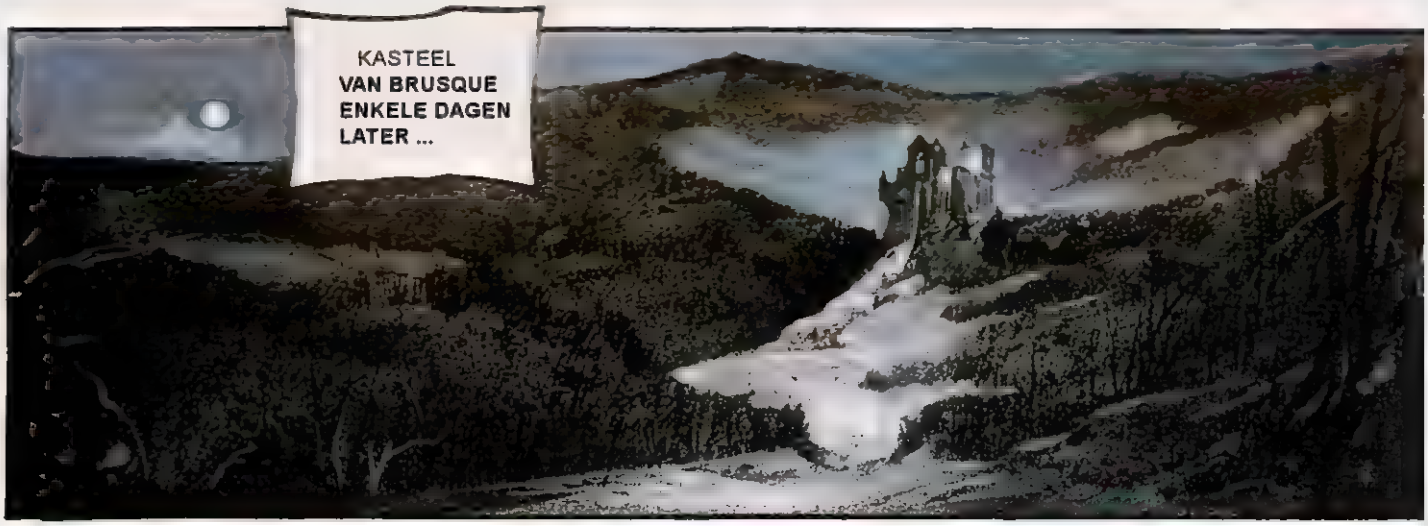

VROUWEN, KINDEREN, BADEND IN HUN BLOED ! WELK SOORT GOD DIENT U, JACQUETTE, OM ZULKE SLACHTINGEN TE BEVELEN ...

ZIJN JULLIE, KATHOLIEKEN, ZOVEEL ZACHTER TEGENOVER WIE U UW DOCTRINE BETWIST, ABT ? !

DIE OUDE HEKS IN UW DIENST IS EEN MONSTER, EEN GEVAARLIJK FANATICUS ! IK ZAL U NIET LANGER DEKKEN, MEVROUW ...

ALSOF IK U NODIG ZOU HEBBEN, MIJN VRIEND ! IK KEN UW GEBREKEN MAAR AL TE GOED.

À PROPOS, HEBT U ZE NOG STEEDS GRAAG JONG, ROODHARIG, MOLLIG, VOLGZAAM ? ...

CHANTAGE NU AL ! ... U ONTGOOCHELT ME, JACQUETTE !

U BENT EEN ZWAKKELING, NET ALS MIJN ZOON !

DE ERFGENAAM VAN ARPAJON IS TROUWENS NET GEBOREN ...

DE ERFGENAAM VAN ARPAJON ... EEN BASTAARD, JA !

WAT BEDOELT U DAARMEE ?

MIJN SCHOONDOCHTER IS EEN SLOERIE, DAT WEET IEDEREEN ... DUS, ABT, VAN WIE IS DIE TOEKOMSTIGE USURPATOR ?

ZELFS ALS IK HET WIST, ZOU IK HET BIECHT GEHEIM NIET VERRADEN ...

U BEEST HET DUS TOE : DAT KIND IS NIET VAN LOUIS !

VROUW GLORIANDE IS ERG VERLEIDELIJK EN UW ZOON VAAK AFWEZIG ...
DAT EXCUUS BEWIJST DAT U MAAR EEN MAN BENT, ABT !

SLAAF VAN HET VLEES, DE FUNCTIE DIE U BETREKT ONWAARDIG ! TROUW DAN, VERDUIVELD ! !

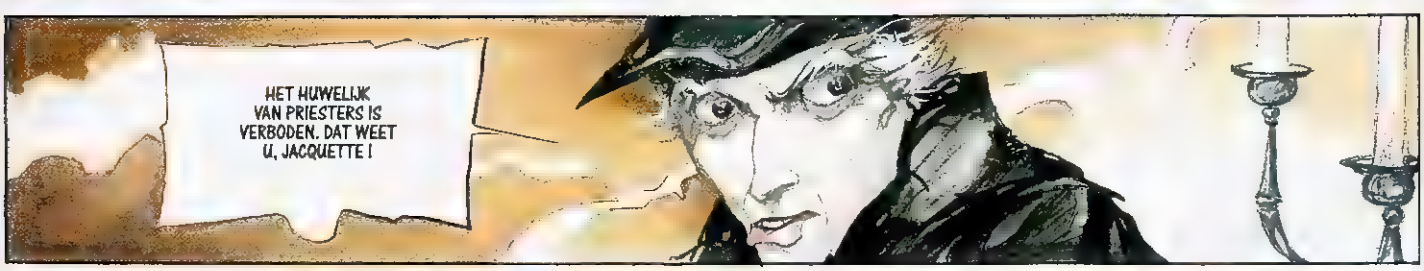
HET HUWELIJK VAN PRIESTERS IS VERBODEN. DAT WEET U, JACQUETTE !

ONZIN, ABT ! HERLEES DE BIJBEL GRONDIG ... DAAR ! DE KERKELIJKE WAARDIGHEDEN ...

« DIT IS EEN VASTSTAAND WOORD : ALS IEMAND HET EPISCOPAAT BETRACHT, VERLANGT HIJ NAAR IETS MOOI. DE BISSCHOP MOET DUS ONAANVECHTBAAR ZIJN, GEHUWD MET EEN ENKELE VROUW, SOBER ... »*

WEL, GA DOOR. WAAROM STOPT U ?

U MAAKT ME MOE, JACQUETTE. IK KEN DEZE GESCHRIFTEN NET ZO GOED ALS U, OF ZELFS BETER !

WAAROM VOLGT U ZE DAN NIET ?

EN MIJN ZOON, DIE HARDNEKKIG DE VERROTTE STENEN VAN UW KERK STEUNT, BLIJFT BIJ DIE ONTAARDE ...

IK HERINNER ER U AAN DAT GLORIANDE TOCH WEL DE DOCHTER VAN DE MAARSCHALK VAN FRANKRIJK IS !

EEN DOCHTER VAN NIETS, JA ! ARROGANT EN LIEDERLIJK ...

... ALTIJD KLAAR OM ONS HAAR HOGE AFKOMST VOOR DE VOETEN TE GOOIEN ...

GENOEG, MEVROUW ! IK MOET ME NU TERUGTREKKEN ...

* D'HAT UIT DE BIJBEL, EERSTE BRIEF AAN TIMOTHEUS, 3.

NEE ! NIET VOOR U ME GEANTWOORD HEBT ! ....
? !

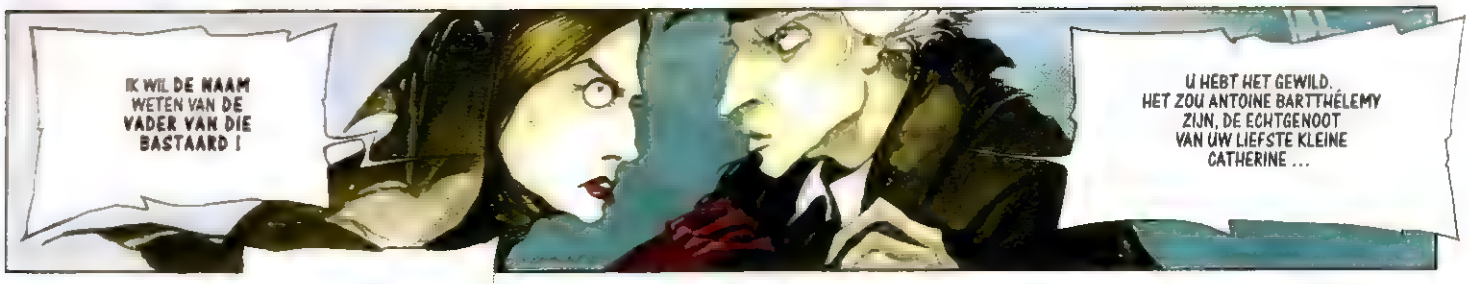
IK WIL DE NAAM WETEN VAN DE VADER VAN DIE BASTAARD !
U HEBT HET GEWILD. HET ZOU ANTOINE BARTTHÉLEMY ZIJN, DE ECHTGENOOT VAN UW LIEFSTE KLEINE CATHERINE ...

HIER ! IK ZOU DE REDEN VAN MIJN BEZOEK NOG VERGETEN. DE HERTOG NODIGT U UIT IN ZIJN WONING ...
GEEN ENKELE RAMP KAN IETS VERANDEREN AAN DE VRIENDSCHAP DIE ME MET CATHERINE VERBINDT ...
ZIJ VERDIENDE MEER DAN WIE OOK DE TITEL VAN HERTOGIN VAN ARPAJON !

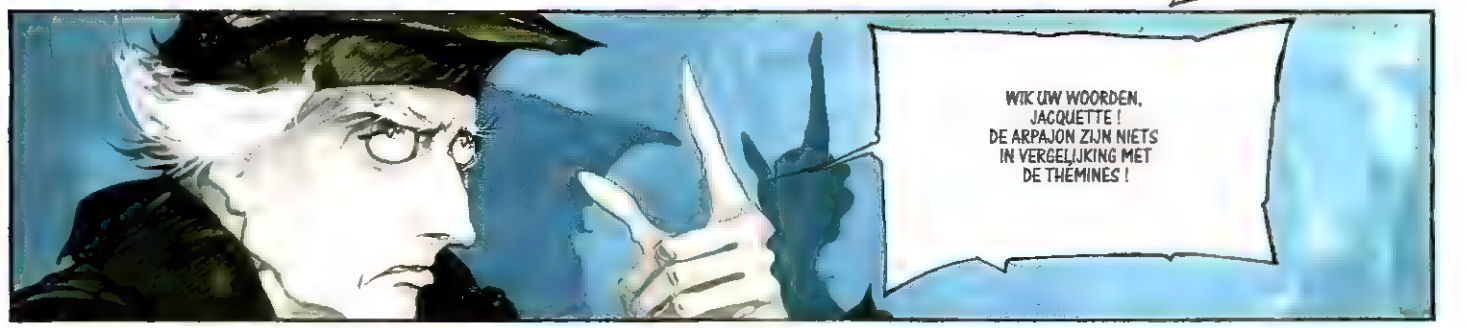
WIK UW WOORDEN, JACQUETTE ! DE ARPAJON ZIJN NIETS IN VERGELIJKING MET DE THÉMINES !

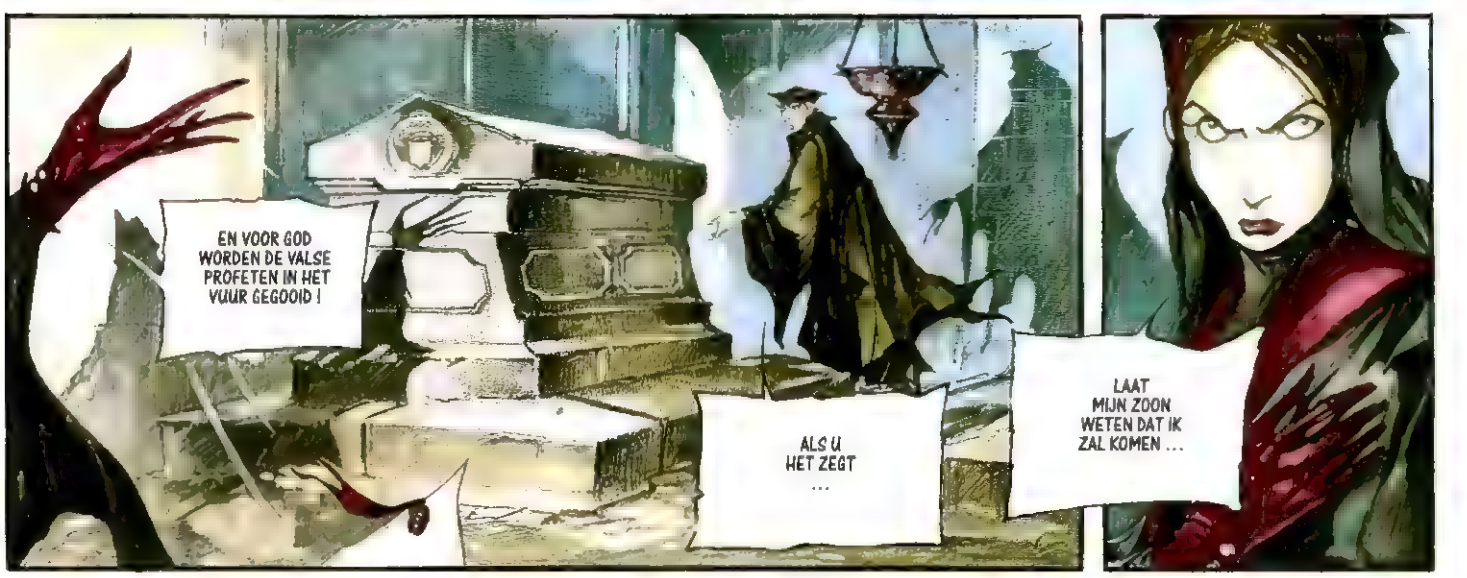
EN VOOR GOD WORDEN DE VALSE PROFETEN IN HET VUUR GEGOOID !
ALS U HET ZEGT ...
LAAT MIJN ZOON WETEN DAT IK ZAL KOMEN ...

HET ZINT ME WEL DAT IK DE NAAM VAN BARTHÉLEMY IN JE KWAADWILLIGE OREN HEB KUNNEN FLUISTEREN ...

IK WED DAT DIT GERUCHT ZICH ERG SNEL ZAL VERSPREIDEN ...

... DAN GAAN WE MET ZELFZEKERE TREDE VRUCHTEN VAN DIE HALVE LEUGEN PLUKKEN ...

DAT ZE ZICH VERSCHUILT ACHTER ZIEKTE IS ÉÉN DING, MAAR DAT ZE WEIGERT U HET KIND TE TONEN IS ONAANVAARDBAAR !
BESEFT U DE SITUATIE WEL ?
WAT INSINUEERT U, MOEDER ?
DAT IS NOCHTANS DUIDELIJK : ZE MANIPULEERT U ...
ZOEK ! ! !

HEBT U GEEN ANDERE PASSIE DAN ONENIGHEID ZAAIEN, VROUW JACQUETTE ?
?
U, ABT, BLIJF OP UW PLAATS !
ECHT, MIJN ARME LOUIS, U HEBT GEEN TALENT OM DE MENSEN TE KIEZEN WAARMEE U ZICH OMRINGT ...
OF HET NU RAADGEVERS OF ECHTGENOTES ZIJN ...
LET OP, MEVROUW. DE VALSE GERUCHTEN ROND DEZE GEBOORTE BEGINNEN DE THÉMINES TEGEN DE BORST TE STOTEN ...
LUISTER NAAR MIJN RAAD, HEER. LEG DIE KWATONGEN HET ZWIJGEN OP. ERKEN HET KIND !
WETTELIJK OF NIET !

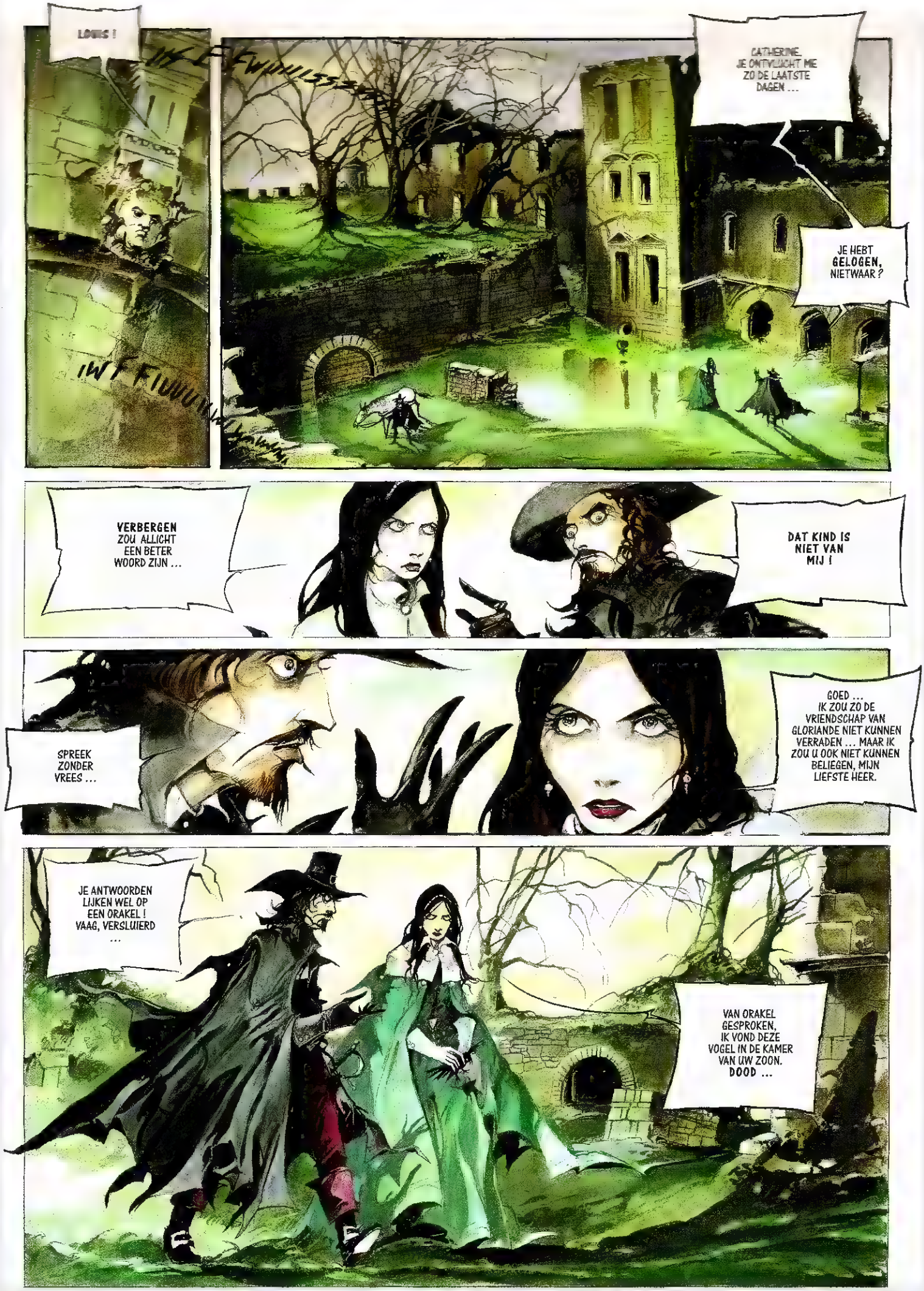
LOUIS !
CATHERINE, JE ONTVLUCHT ME ZO DE LAATSTE DAGEN ...
JE HEBT GELOGEN, NIETWAAR ?
VERBERGEN ZOU ALLICHT EEN BETER WOORD ZIJN ...
DAT KIND IS NIET VAN MIJ !
SPREEK ZONDER VREES ...
GOED ... IK ZOU ZO DE VRIENDSCHAP VAN GLORIANDE NIET KUNNEN VERRADEN ... MAAR IK ZOU U OOK NIET KUNNEN BELIEGEN, MIJN LIEFSTE HEER.
JE ANTWOORDEN LIJKEN WEL OP EEN ORAKEL ! VAAG, VERSLUIERD ...
VAN ORAKEL GESPROKEN, IK VOND DEZE VOGEL IN DE KAMER VAN UW ZOON. DOOD ...

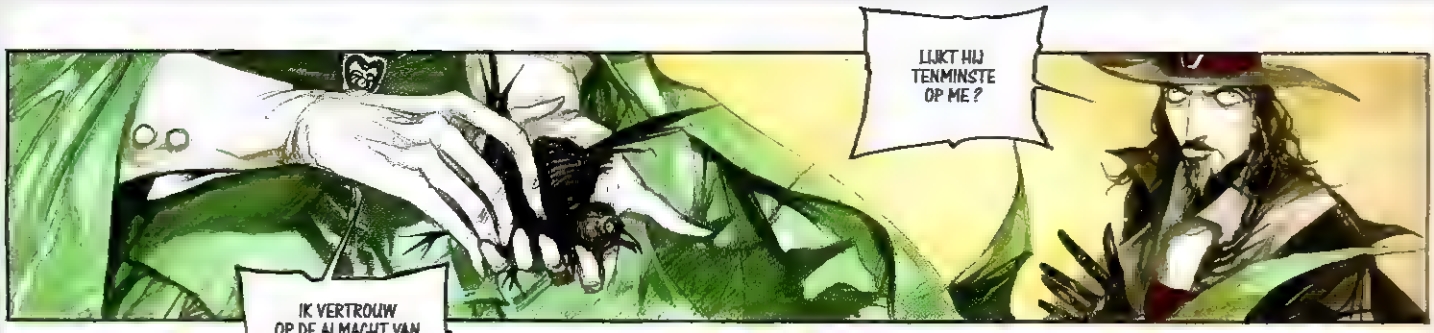
LIJKT HIJ TENMINSTE OP ME ?

IK VERTROUW OP DE ALMACHT VAN DE TEKENS ...
WAT BETEKENT ?
VOOR ONS LIJKT DEZE VOGEL OP ELKE ANDERE ...

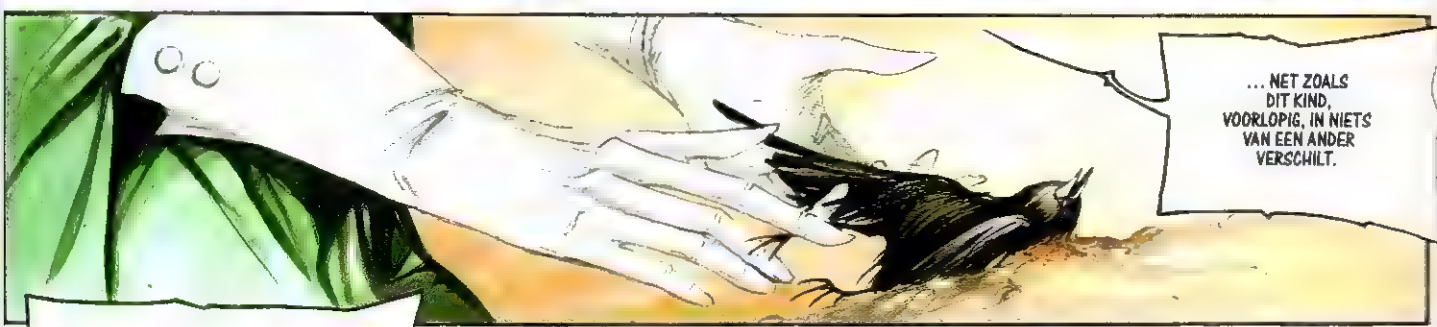
... NET ZOALS DIT KIND, VOORLOPIG, IN NIETS VAN EEN ANDER VERSCHILT.

EEN ONHEILSKIND, JA !

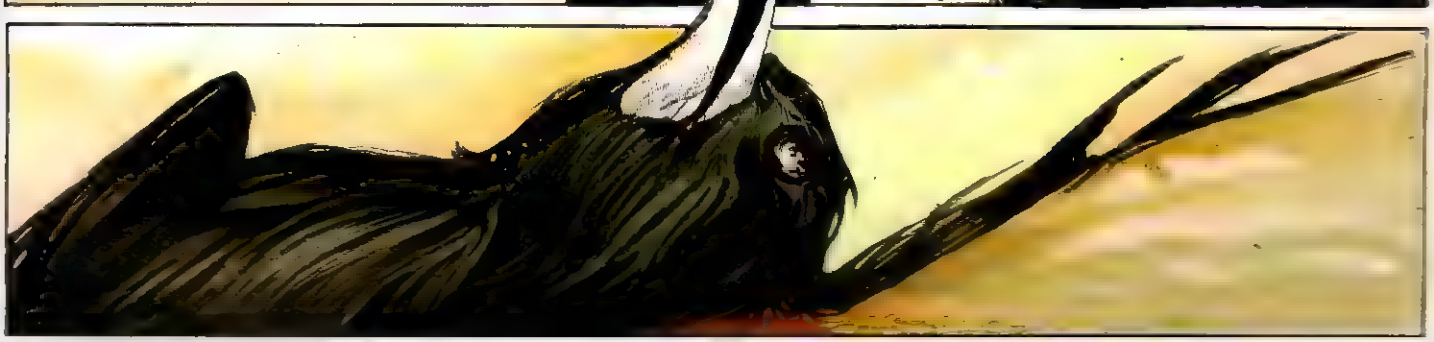

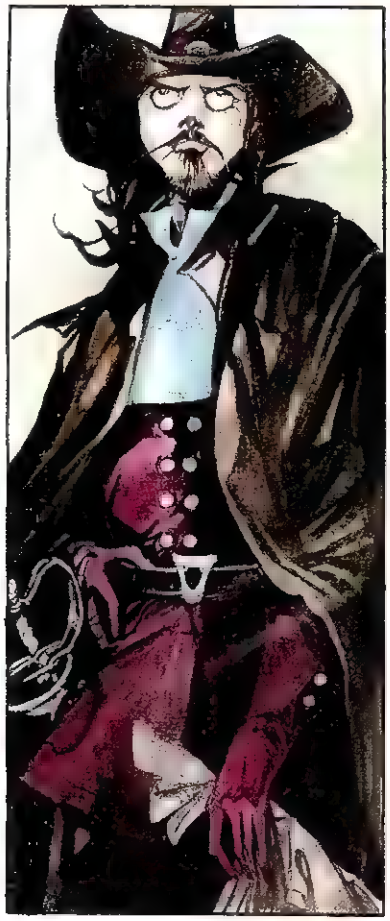

* CITAAT UIT DE BIJBEL, GEZEGDEN 14,30.

EEN HANDVOL, ZOALS BIJ ONZE EERSTE ONTMOETING, HAD RUIM VOLSTAAN ...

HET ZAL DIENEN OM HEM TE BEGRAVEN ...

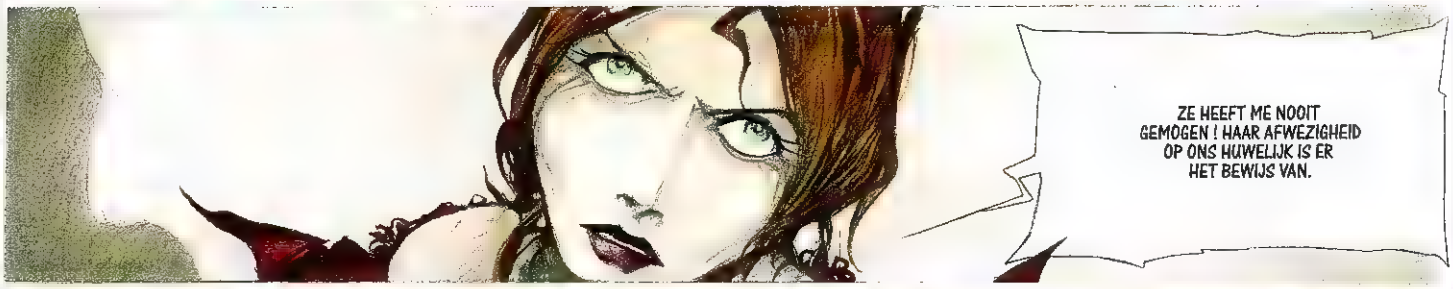

WILT U ME ECHT BINNEN DEZE MUREN OPSLUITEN ?

TOT MIJN WOEDE WAT BEKOELD IS EN HET GERODDEL VERSTOMT ... JA !

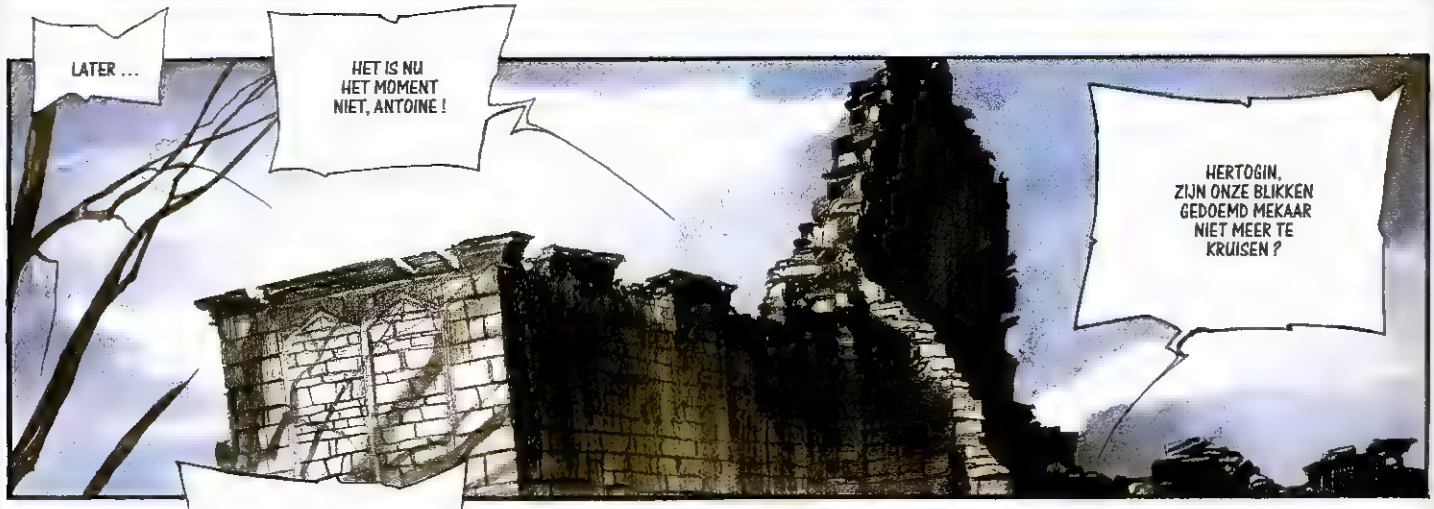
LATER ...
HET IS NU HET MOMENT NIET, ANTOINE !
HERTOGIN, ZIJN ONZE BLIKKEN GEDOEMD MEKAAR NIET MEER TE KRUISEN ?

DIE GERUCHTEN MOETEN TOT ZWIJGEN WORDEN GEBRACHT ...
SSSTTT ! !
MAAR DAT IS BELACHELIJK ! WE WAREN VRIENDEN, VERTROUWELINGEN ... IS DIT EEN VERRAAD ?

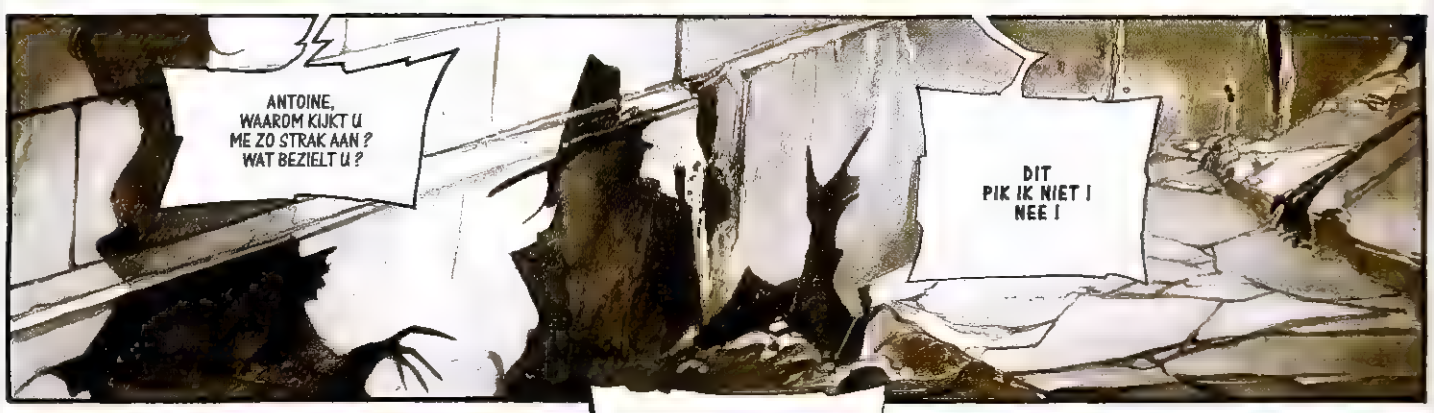
ANTOINE, WAAROM KIJKT U ME ZO STRAK AAN ? WAT BEZIELT U ?
DIT PIK IK NIET ! NEE !

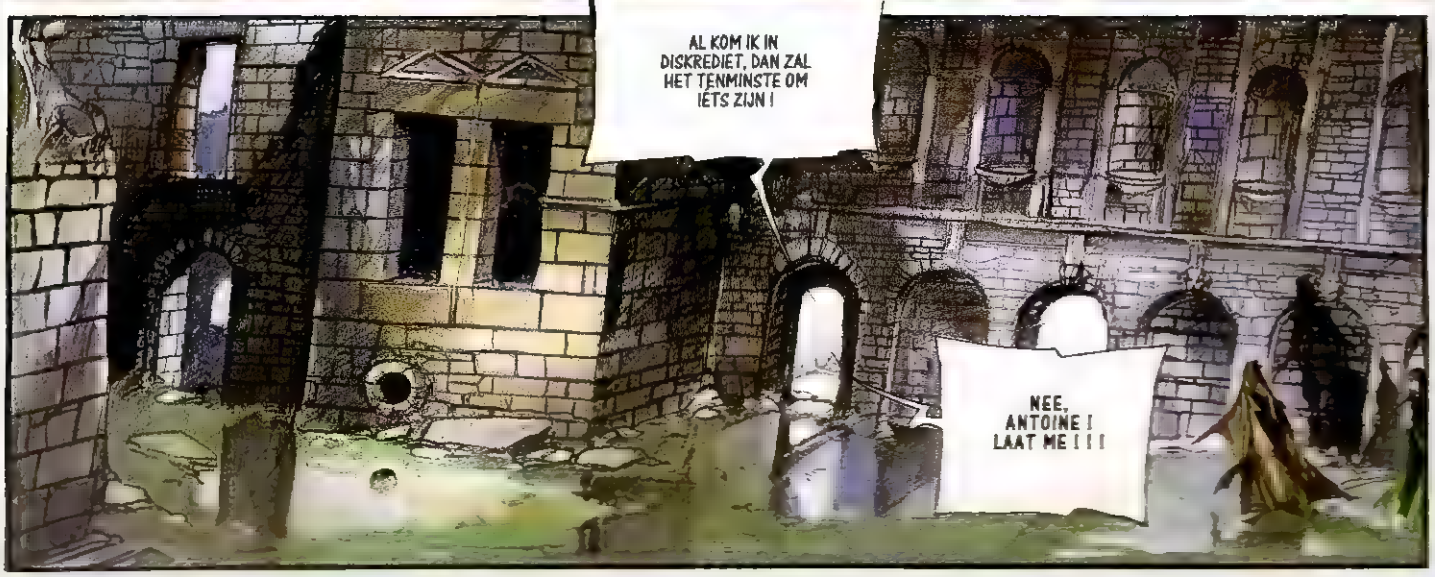
AL KOM IK IN DISKREDIET, DAN ZAL HET TENMINSTE OM IETS ZIJN !
NEE, ANTOINE ! LAAT ME ! ! !

ROEP ! EN WE ZIJN ALLEBEI GEDOEMD TOT ONGENADE ...

HANDEN VAN ME AF !
KLEINE GLUIPERD ! GELOOF ME VRIJ, HET IS UIT MET JE WANDELINGETJES ...

OGENBLIKJE !
IEDEREEN MOET WETEN ...

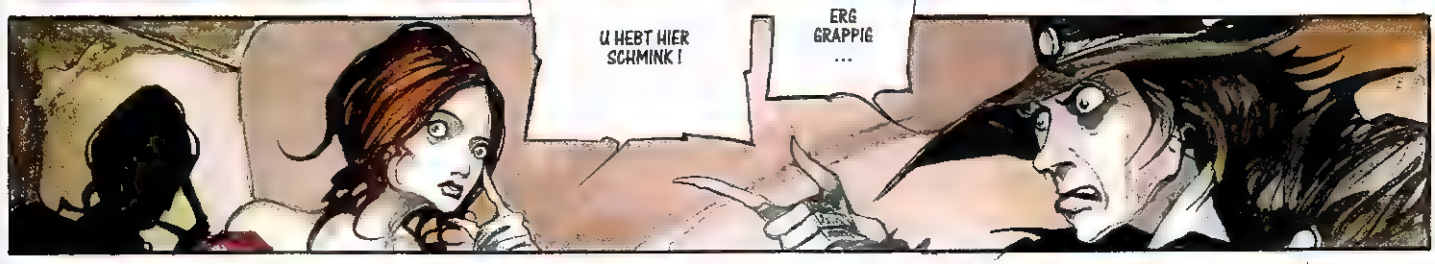
U HEBT HIER SCHMINK !
ERG GRAPPIG ...

...
IK KRIJG JE NOG WEL, OP EEN OF ANDERE MANIER ...
U KUNT HET BETER WEGDOEN VOOR U BIJ VROUW CATHERINE GAAT ...

ZE ZOU ER ZICH KUNNEN AAN ERGEREN !

DAT KOMT PRIMA UIT VOOR ONZE ZAAK !
NOG WAT GEDULD, CATHERINE. UW UUR KOMT NOG ...

1635.
DRIE JAREN ZIJN VOORBIJGEGAAN ...
IK HEB NIET VEEL TIJD. MORGEN WIL IK EEN ANTWOORD !
ZACHTJES, KLEINTJE !

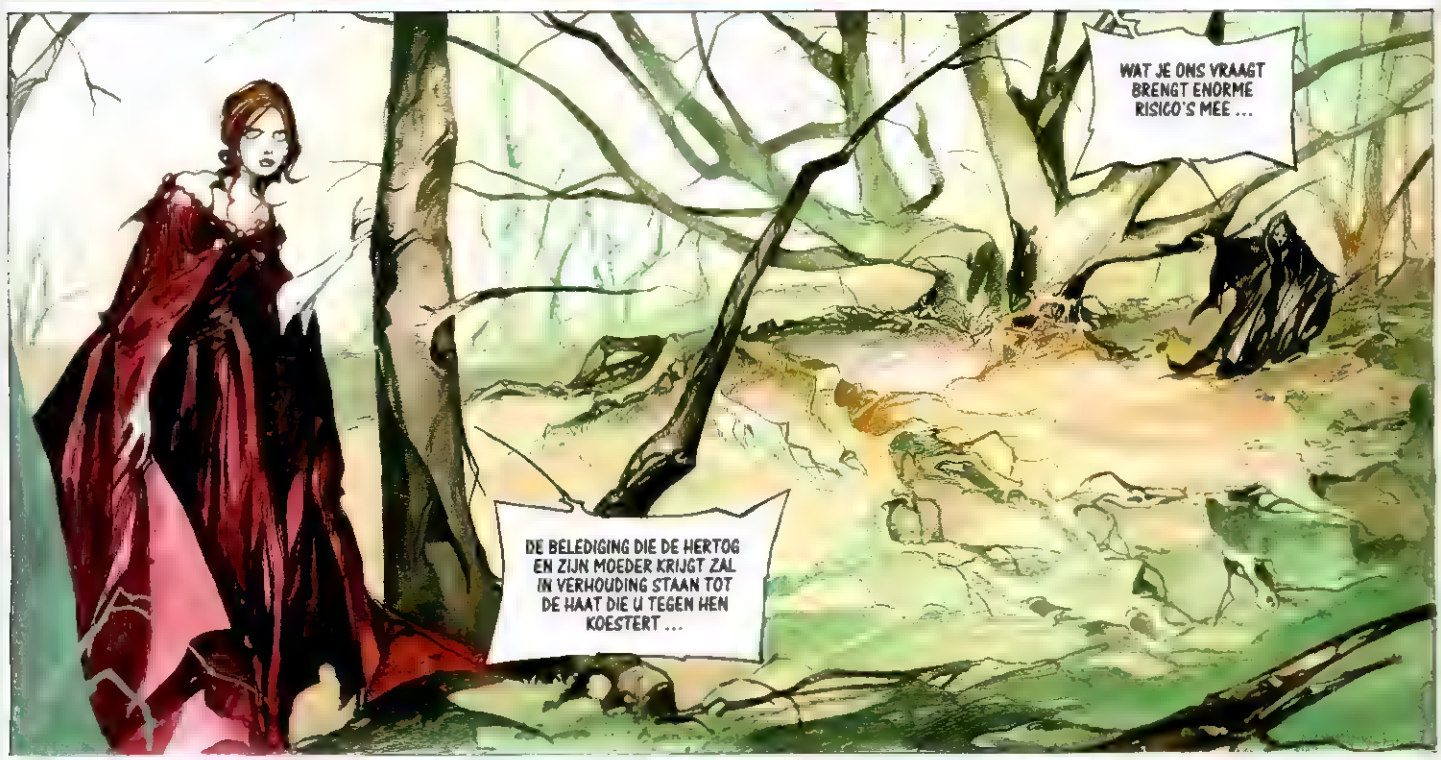
WAT JE ONS VRAAGT BRENGT ENORME RISICO'S MEE ...
DE BELEDIGING DIE DE HERTOG EN ZIJN MOEDER KRIJGT ZAL IN VERHOUDING STAAN TOT DE HAAT DIE U TEGEN HEN KOESTERT ...

HEBT U GEEN VERTROUWEN ?
EEN AANLOKKELIJK PLAN, DAT GEEF IK TOE ...

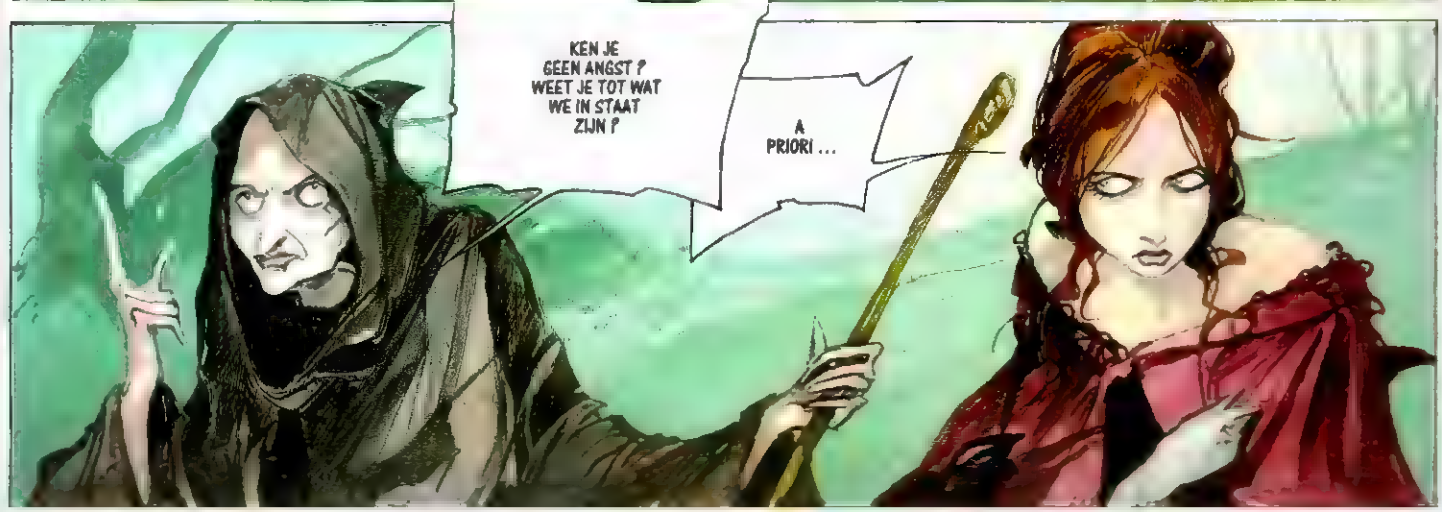
KEN JE GEEN ANGST ? WEET JE TOT WAT WE IN STAAT ZIJN ?
A PRIORI ...

TOT HOEVER ZIJN WIJ, HUSSIETEN, BEREID JEHOVAH TE DIENEN ?

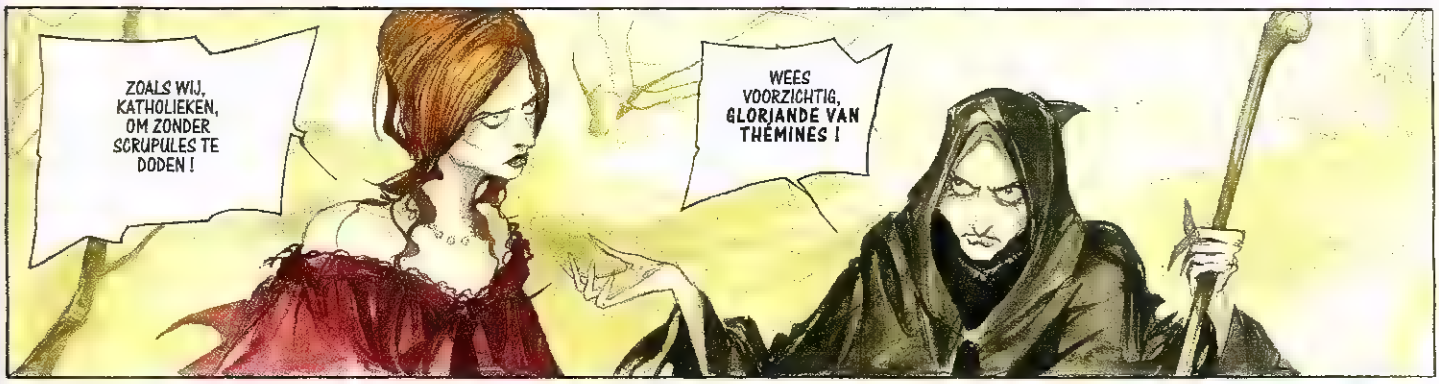
ZOALS WIJ, KATHOLIEKEN, OM ZONDER SCRUPULES TE DODEN !
WEES VOORZICHTIG, GLORIANDE VAN THÉMINES !

IK KAN IN JE OGEN TRANEN VAN TREURNIS ZIEN ...

... JE LOT ZAL ZIJN ALS DE RIVIER DIE JE NAAM DRAAGT ...

... ... DIE STROOMT, HEVIG, EN VERDWIJNT ...

WAT ZIET U CONCRETER ? IK MOET WEGGAAN ...

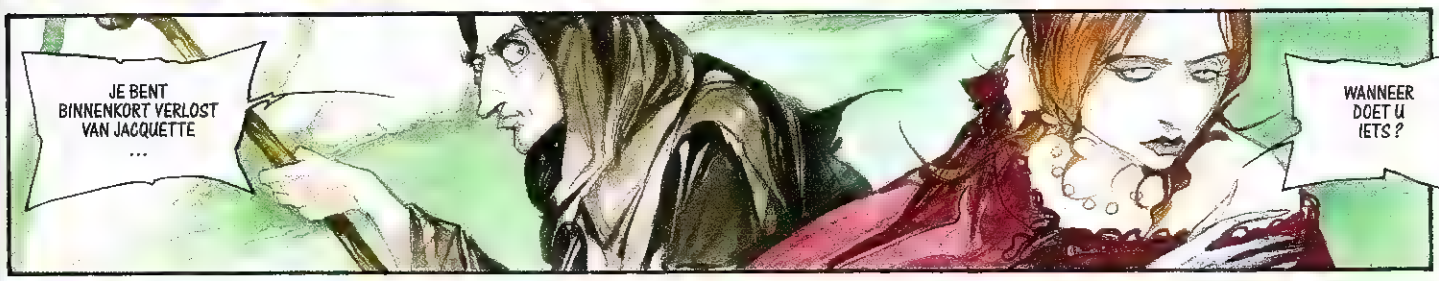
JE BENT BINNENKORT VERLOST VAN JACQUETTE ...
WANNEER DOET U IETS ?

HOU JE KLAAR. MORGEN PROBEREN WE IETS IN VALLÉE CLAUSE ...
DOE HEM VOORAL GEEN PIJN ...

CATHERINE, IK HEB ER GENOEG VAN DE AANWEZIGHEID VAN ZIJN MOEDER IN MIJN HUIS TE DULDEN ...
VALLÉE CLAUSE ...
WAAROM GAAT U NIET BIJ UW FAMILIE ? U HEBT NOG NAASTEN. VLUCHT !
TOEN DE HERTOG ME EEN KLAP GAF, KWAM NIEMAND VAN HEN TUSSENBEIDE ...
INTEGENDEEL, ZE LIETEN VERSTAAN DAT IK HET VERDIENDE ...
U NEEMT HET HEN KWALIJK, NIETWAAR ?
DE GEBOORTE VAN DAT KIND IS DE BRON VAN UW ELLENDE. SINDSDIEN LUKT U NIETS MEER ...
! ...
IK BEN HET SLACHTOFFER EN IK WORD BESCHULDIGD, DAT IS HET TOPPUNT !

!....
KOM HIER, KLEINTJE. IK HEB IETS VOOR JOU ...

EN IK WAS ZO DOM MINSTENS DRIE GEGADIGDEN AF TE WIJZEN DIE ZOVEEL BETER WAREN DAN LOUIS ...
U HEBT UW ECHTGENOOT NIET BEDROGEN. NEE, U HEBT U ENKEL VAN ECHTGENOOT VERGIST !
...

TROUWENS, VROEG OF LAAT KOMEN WE ALLEMAAL TOT DIEZELFDE CONCLUSIE ...
MIJN LIEFSTE CATHERINE, HEB GEEN SPIJT. JE AFKOMST LIET JE GEEN KEUZE.

WAT HEB JE ? JE LIJKT PLOTS BOOS ...
GLORIANDE, JOUW WOORDEN KUNNEN SOMS ZO SCHERP ZIJN ALS GLAS.
WEES NIET BANG, IK BEN MAAR EEN OUDE HERDERIN, NIETS MEER OF MINDER ...
...

MEN VERTELT DAT VROEGER IN DEZE STREEK DE HEKSEN OP DEZE HEUVEL BIJEENKWAMEN OM DE SABBAT TE DANSEN ...
LEGENDEN ...
IK KOM GRAAG OP DEZE PLAATS ! ZE DOET ME DENKEN AAN EEN TIJD WAARIN HET GELUK NOG ZIN HAD ...
IK HAAT ZE ! DIE BOMEN, ZO VERWRONGEN, ZO KLEIN ! ...
JEAN-LOUIS ! ! !
WAAR IS HIJ NU WEER ?
?!
HIER !!!

OMMOZELE HALZEN ! IK HEB HEM NET UIT DE KLAUWEN GEHAALD VAN DE OUDE GEKKIN DIE HIER STEEDS IN DE BUURT RONDHANGT !
ANTOINE ? !

EN JULLIE HEBBEN OOK MIJN BEVELEN NIET GEHOORZAAMD. JULLIE ZOUDEN NIET ALLEEN MOGEN UITGAAN !
MAAR, MIJN LIEFSTE ECHT-GENOOT, WE DEDEN NIETS KWAAD ...
WAT HEEFT HIJ ROND ZIJN HALS ?

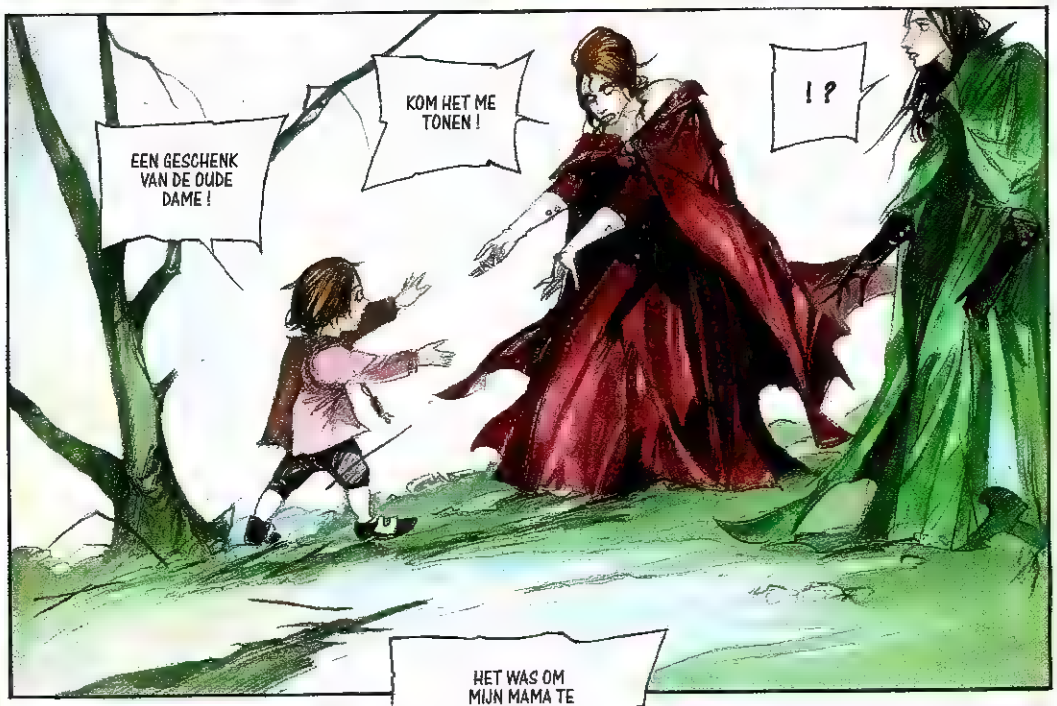
EEN GESCHENK VAN DE OUDE DAME !
KOM HET ME TONEN !
! ?

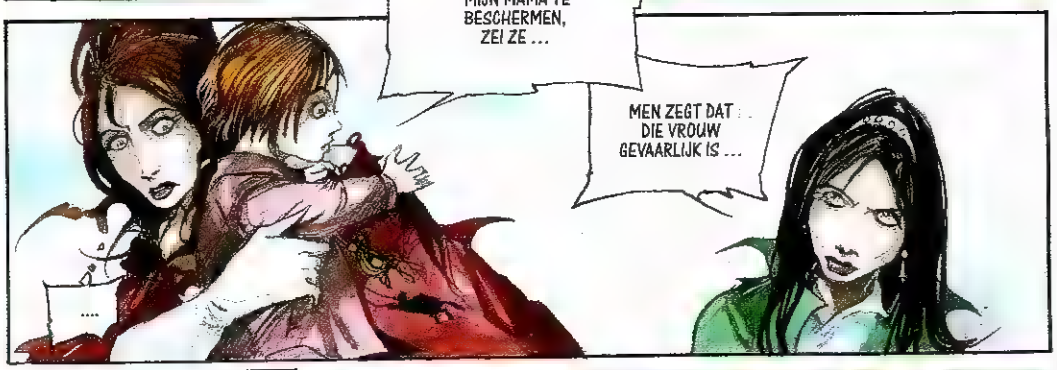
HET WAS OM MIJN MAMA TE BESCHERMEN, ZEI ZE ...
MEN ZEGT DAT DIE VROUW GEVAARLIJK IS ...
....

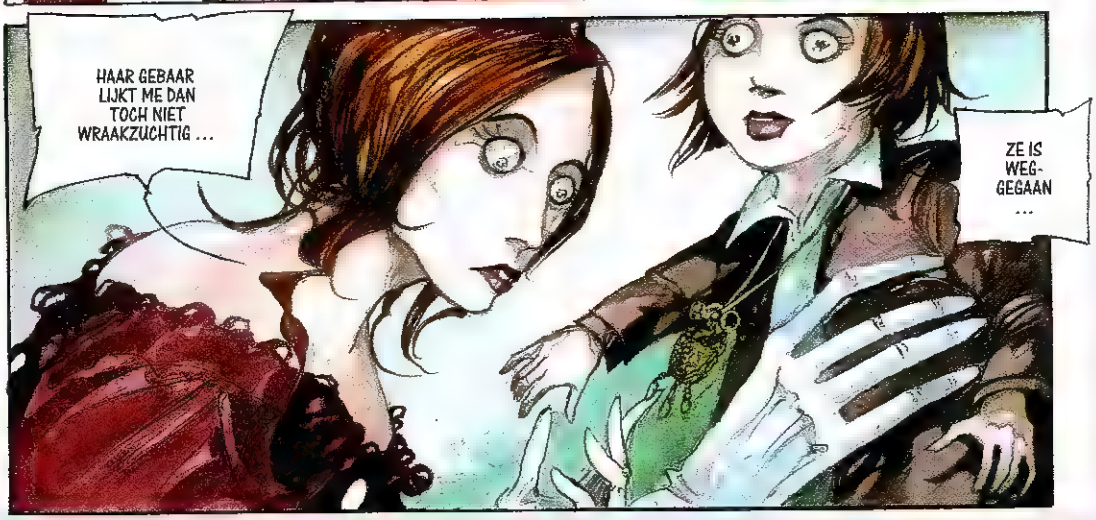
HAAR GEBAAR LIJKT ME DAN TOCH NIET WRAAKZUCHTIG ...
ZE IS WEG-GEGAAN ...

... ZE VERANDERDE IN EEN VOGEL EN VLOOG WEG ...

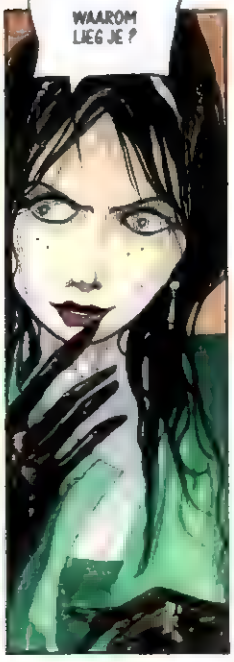
WAAROM LIEG JE ?

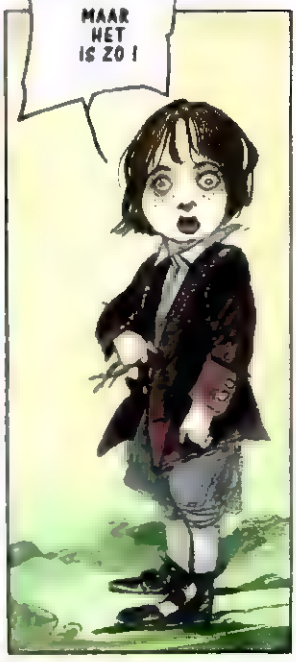
MAAR HET IS ZO !

LAAT HEM TOCH MET RUST, CATHERINE !

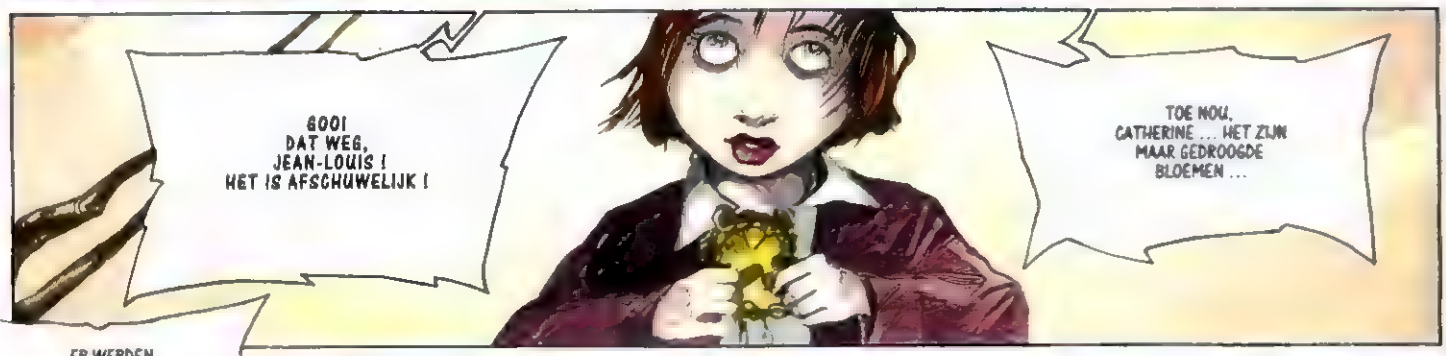
GOOI DAT WEG, JEAN-LOUIS ! HET IS AFSCHUWELIJK !
TOE NOU, CATHERINE ... HET ZIJN MAAR GEDROOGDE BLOEMEN ...

ER WERDEN HUSSIETEN NIET VER HIER VANDAAN GEZIEN ... ALS JULLIE MIJN RAAD WIL-LEN, KUNNEN WE HIER BETER NIET BLIJVEN ...
DE HERTOG ZAL WOEDEND ZIJN ALS HIJ VAN ONZE ONOP-LETTENDHEID HOORT ...
....
STEUNT U UW ECHTGENOOT NU AL ?

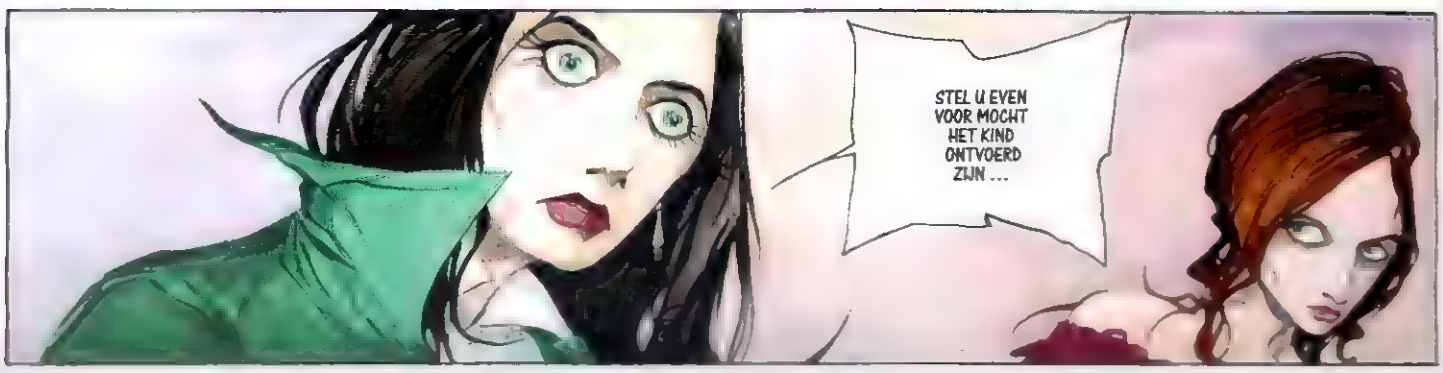
STEL U EVEN VOOR MOCHT HET KIND ONTVOERD ZIJN ...

!?
DIE GODSGEKKEN ZIJN TOT ALLES IN STAAT, WEET U !
GELUKKIG KUNNEN WE OP DE WAAKZAAMHEID VAN UW MAN REKENEN ... STEEDS OP ZOEK NAAR MIJN EVENTUELE AANBIDDERS ...
EERLIJK, ANTOINE, WELK PLEZIER HEBT U ERIN AAN MIJN ROKKEN TE HANGEN ?
UW MISPLAATSTE OPMERKINGEN SHOCKEREN ME, HERTOGIN !
EXCUSEERT, VRIEND, HET WAS NIET SLECHT BEDOELD ...
...
INTEGENDEEL. UW AANWEZIGHEID VANDAAG IS ONS UITZONDERLIJK GOED VAN PAS GEKOMEN.
MAAR MET WELKE SMOES BENT U STEEDS HET GEVAAR EVEN VOOR ?
DE INTUITIE, MEVROUW ...

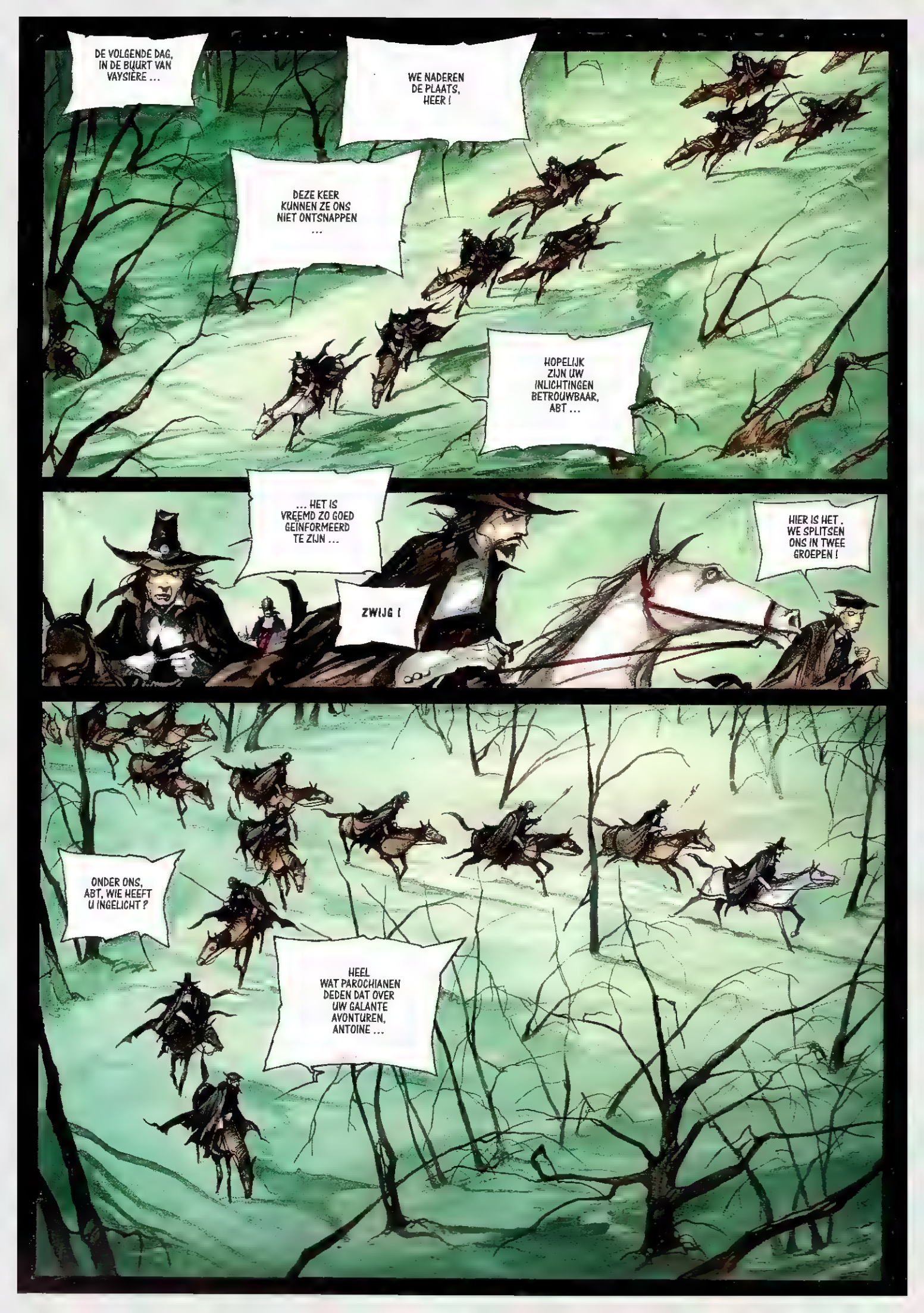
DE VOLGENDE DAG, IN DE BUURT VAN VAYSIÈRE ...
WE NADEREN DE PLAATS, HEER !
DEZE KEER KUNNEN ZE ONS NIET ONTSNAPPEN ...
HOPELIJK ZIJN UW INLICHTINGEN BETROUWBAAR, ABT ...
... HET IS VREEMD ZO GOED GEINFORMEERD TE ZIJN ...
ZWIJG !
HIER IS HET . WE SPLITSEN ONS IN TWEE GROEPEN !
ONDER ONS, ABT, WIE HEEFT U INGELICHT ?
HEEL WAT PAROCHIANEN DEDEN DAT OVER UW GALANTE AVONTUREN, ANTOINE ...

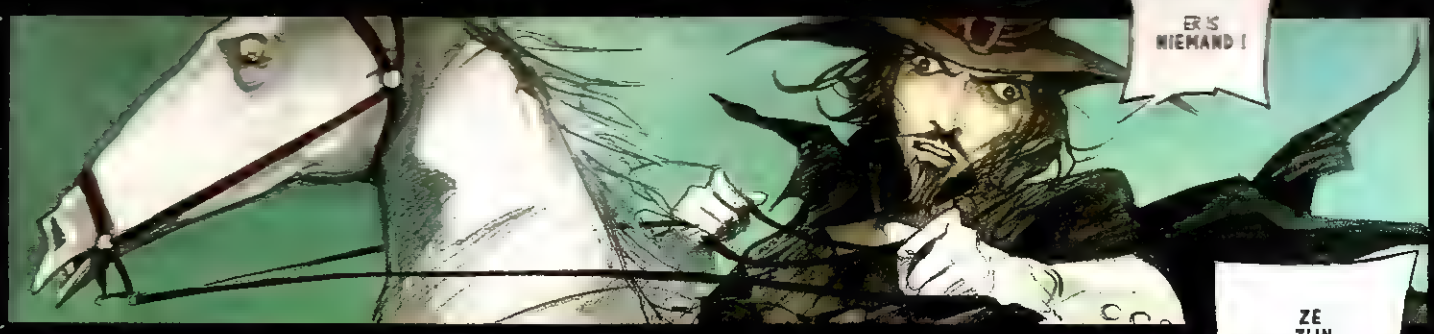
ER IS NIEMAND !

ZE ZIJN GEVLUCHT ! ! !
WEL, ABT, WAAR ZIJN DIE VERVLOEKTE HUSSIETEN ?

DE SCHOFTEN !!!

ZE STONDEN KLAAR OM DIT MEISJE TE OFFEREN ...
MAAR HAAR LOS, ANTOINE !
DEZE KEER ZIJN WE OP TIJD GEKOMEN ...

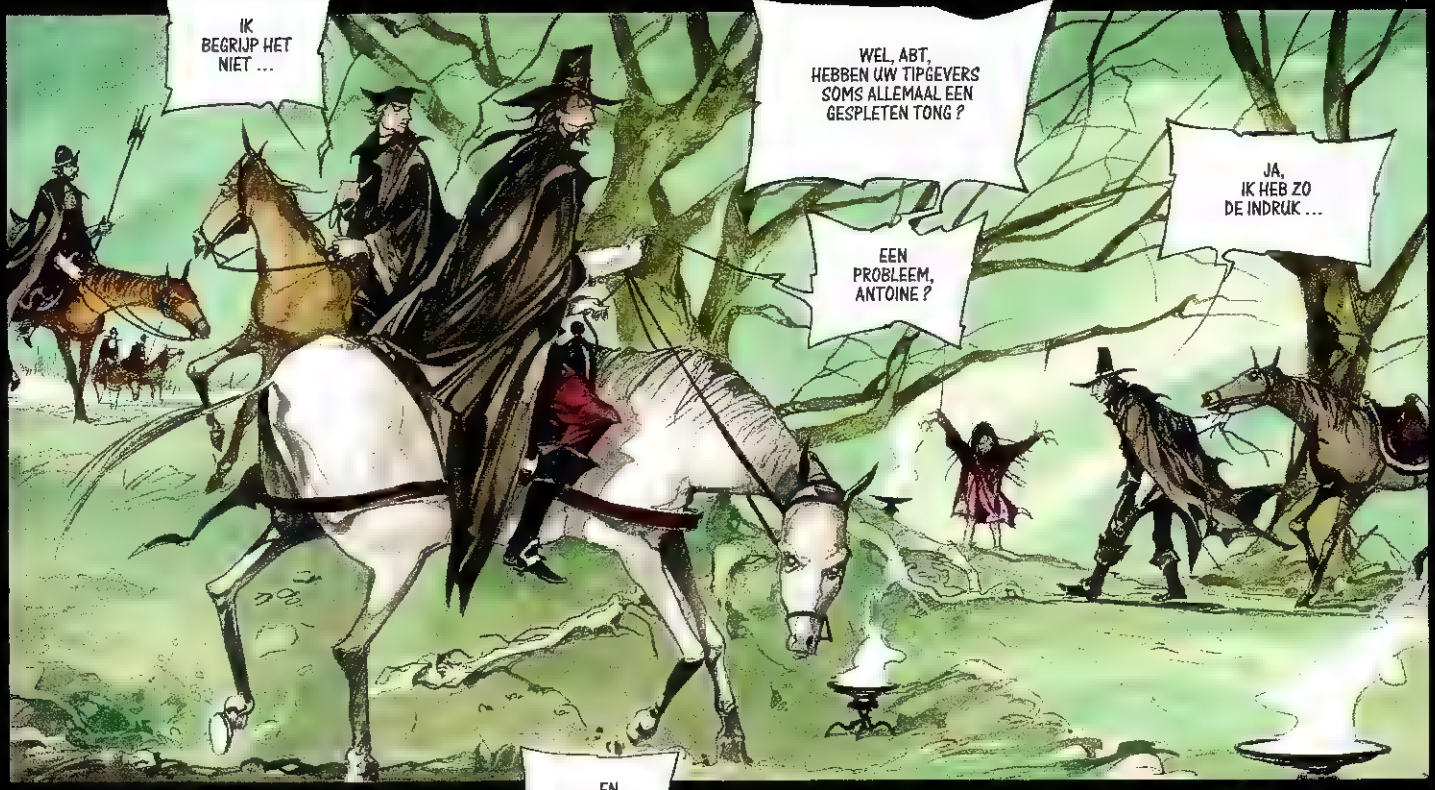
IK BEGRIJP HET NIET ...
WEL, ABT, HEBBEN UW TIPGEVERS SOMS ALLEMAAL EEN GESPLETEN TONG ?
JA, IK HEB ZO DE INDRUK ...
EEN PROBLEEM, ANTOINE ?

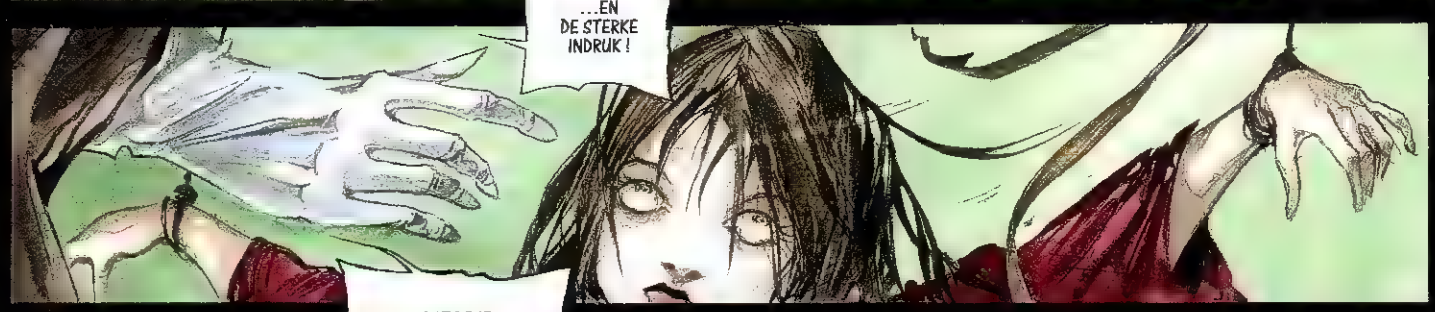
...EN DE STERKE INDRUK !

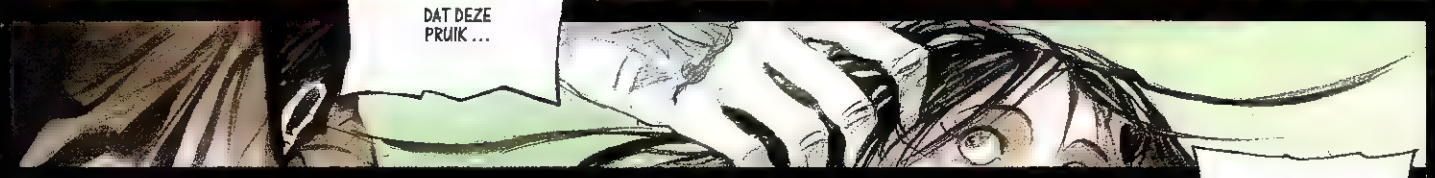
DAT DEZE PRUIK ...

VADER ! ...
... UW ZOON VERBERGT, HEER.

VERVLOEKT !!!

« EEN VROUW ZAL GEEN MANNENKOSTUUM DRAGEN EN EEN MAN ZAL ZICH NIET KLEDEN MET HET HABIJT VAN EEN VROUW ; WANT WIE DAT DOET IS EEN SCHANDE VOOR JAHVEH, UW GOD. »*

TERUG IN HET KASTEEL ...

UW BESCHULDIGINGEN ZIJN ONGEGROND, MIJN ZOON !

HET IS NIET MOEILIJK EEN VERBAND TE LEGGEN TUSSEN U, DIE HUSSIETEN EN DIE OUWE.

MAAR IK STEL U TOCH VOOR TIJDELIJK SÉVÉRAC TE VERLATEN ...

MIJN ARME LOUIS ! NATUURLIJK BENT U DE LAATSTE DIE VERSTANDIG PRAAT ...

DE STENEN VAN UW KASTEEL BEVEN VAST AL BIJ DE GEDACHTE AAN UW TERUGKEER.

EN DIE VAN U DAN ? VAN UW HUWELIJK ?

PAS OP, MOEDER, VAN UW WOEDE KRIJGT U RIMPELS ...

* CITAAT UIT DE BIJBEL, DEUTERONOMIUM 22,5.

WAT EEN MACHIAVELLISTISCH PLAN ! HAAR EIGEN ZOON DOOR DE VIJAND LATEN ONTVOEREN ? WAT VOOR ONWAARDIGE MOEDER BENT U GEWORDEN ?
WIL JE ME VERKLIKKEN, CATHERINE ?
HET DOEL HEILIGT DE MIDDELEN ! HET RESULTAAT : ZE GAAT WEG !
IS DAT NIET HET BELANGRIJKSTE ? IK MOET HIER WEG. GA JE TOCH MET ME MEE ?
WEES BLIJ, KLEINE SLOERIE ! DACHT JE DAT IK NIET WEET DAT JE ME VANACHTER HET RAAM IN DE GATEN HOUDT ? ...
GENIET VAN JE OVERWINNING, WANT HET ZAL MAAR VOOR EVEN ZIJN ...

DE HERTOG HOUDT VANAVOND EEN BAL WIL HIJ HET VERTREK VAN ZIJN HATELIJKE MOEDER VIEREN ?
IS DIT HET MOMENT OM JULLIE RUZIE BIJ TE LEGGEN ? ...
MISSCHIEN REST ER NOG LIEFDE TUSSEN JULLIE ?
ZOVEEL VRAAG IK NIET ...
NEEM JE HET ME KWALIJK DAT IK JE NIETS HEB GEZEGD ?
IK ZAL IN DE TOEKOMST WANTROUWIG ZIJN.
WIE KUN JE TEGENWOORDIG NOG VERTROUWEN ?
JE TWIJFELS STEMMEN ME VERDRIETIG ...
DAT IS HELAAS WEDERKERIG !

HET IS VRESELIJK !
DE ONGELUKKIGE MOET EEN AFSCHUWELIJKE DOOD GESTORVEN ZIJN !
EEN WIG IN DE BORST IS NIET ERG GEWOON ...
ÉÉN DING STAAT WEL VAST. ZE KAN ME NIET MEER VERRADEN ...
U HEBT HAAR GEDOOD, NIETWAAR ?
WEES NIET DOM ! ZEG NIET ZOMAAR WAT !
WIE DAN ? ...
HET IS ONDERTEKEND ! ! !
EINDELIJK, DAAR ZIJN JULLIE. WE ZOEKEN JULLIE AL UREN !

DEZE BOSSEN ZIJN GEVAARLIJK ! IS WAT VORIGE NACHT GEBEURDE NOG NIET GENOEG VOOR JULLIE ? WE HEBBEN EEN DERTIGTAL VAN DIE NIETSNUTTEN AANGEHOUDEN ... DE HUSSIETEN ZULLEN ONS NIET MEER LASTIG VALLEN ...
EEN DERTIGTAL ? ! MAAR WAAR ZIJN DE GEVANGENEN ?
BEGRAVEN, MEVROUW !
WAT BENT U HATELIJK, ANTOINE ! HEBT U DAN GEEN GREINTJE MEDEDOGEN ?
MEDEDOGEN ... DAT MAAKT ONZE KERKERS NIET LEEG ! DIE OUWE WAS DE AANSTICHTER VAN ALLE SLACHTINGEN HIER IN DE STREEK ... DURFT U ME TEGENSPREKEN, HERTOGIN ?
... IK VREES, ANTOINE, DAT UW METHODEN ONS NAAR DE DONKERSTE UREN VAN DE INQUISITIE GAAN LEIDEN ! HET IS HARTVERSCHEURENDE ...

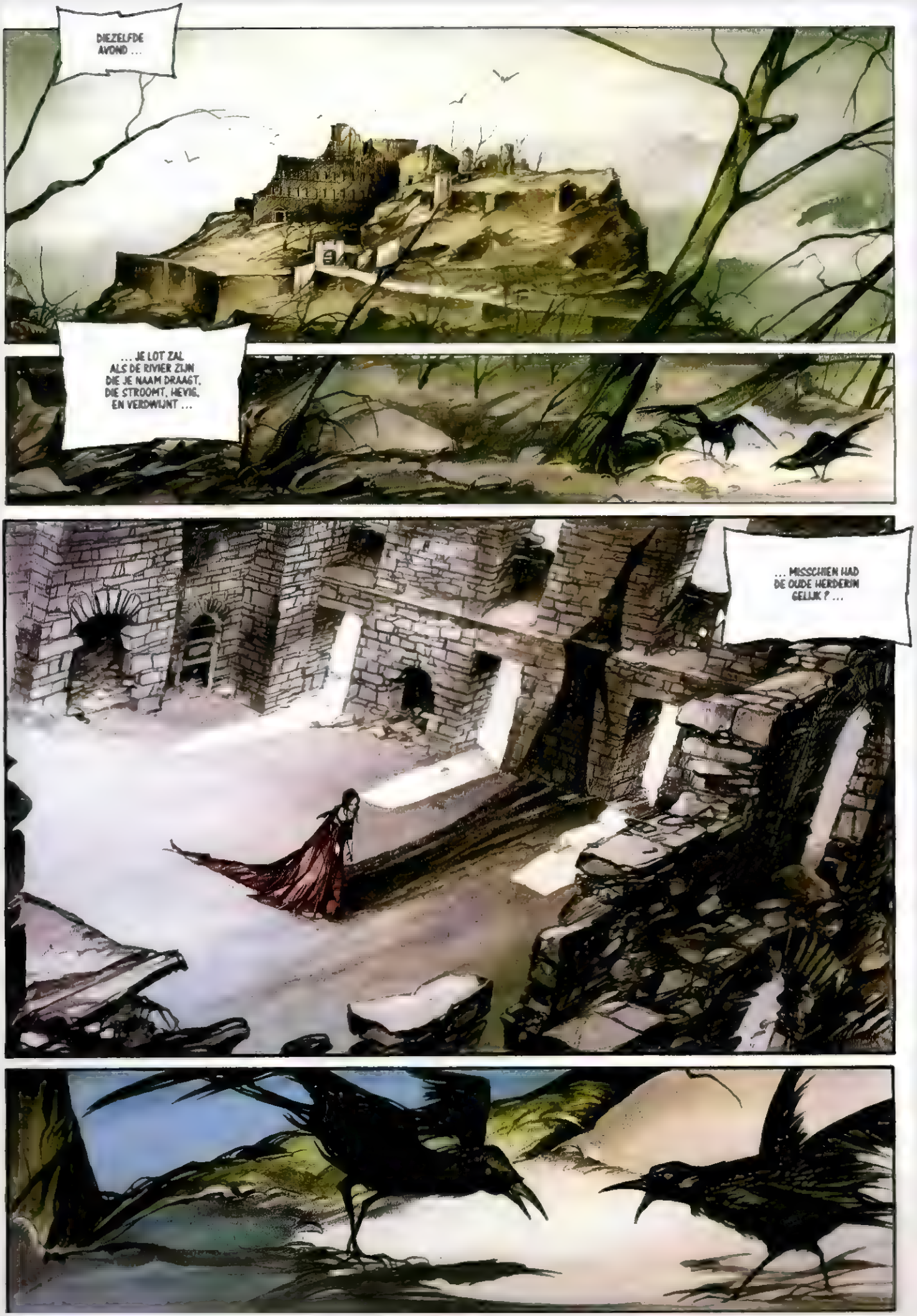
DIEZELFDE AVOND ...
... JE LOT ZAL ALS DE RIVIER ZIJN DIE JE NAAM DRAAGT, DIE STROOMT, HEVIG, EN VERDWIJNT ...
... MISSCHIEN HAD DE OUDE HERDERIN GELIJK ? ...

« MOGE MIJN TONG ME NIET LATEN VERDWALEN ... »*

« WAT BEN JE MOOI, MIJN GEZELLIN, WAT BEN JE MOOI »** LAAT ONS ONZE WROK HIER IN DEZE KAMER AFLEGGEN ...

LAAT ONS HET WEERZIEN NIET OVERHAASTEN. WE KUNNEN GEWOON BEGINNEN MET DEZE EENVOUDIGE MAALTIJD ...

...

ZOALS VROEGER ...

WAAR ZIJN ONZE GENODIGDEN ? ALS DIT EEN GRAP IS, GETUIGT ZE VAN SLECHTE SMAAK ...

GENODIGDEN ? !

* CITAAT UIT DE BIJBEL, ECCLESIASTICUS 2,27 **HOOGLIED 4,1.

WANNEER HOUDT U OP ME TE KWELLEN ?

IK ZIE DAT ER EEN MISVERSTAND IS TUSSEN ONS. IK DACHT DAT U VERRUKT ZOU ZIJN OMDAT IK U EEN GEZELLIG AVONDJE ONDER ONS HAD VOORBEREID !

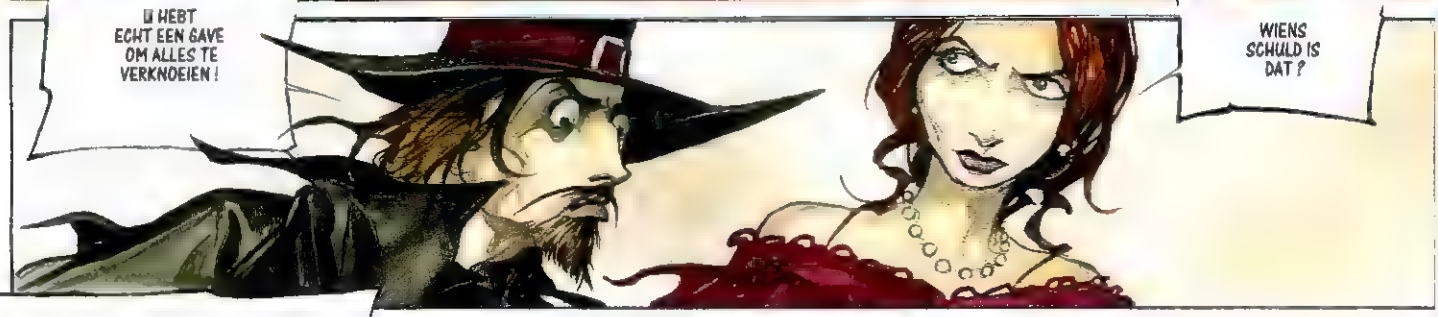
U HEBT ECHT EEN GAVE OM ALLES TE VERKNOEIEN !
WIENS SCHULD IS DAT ?

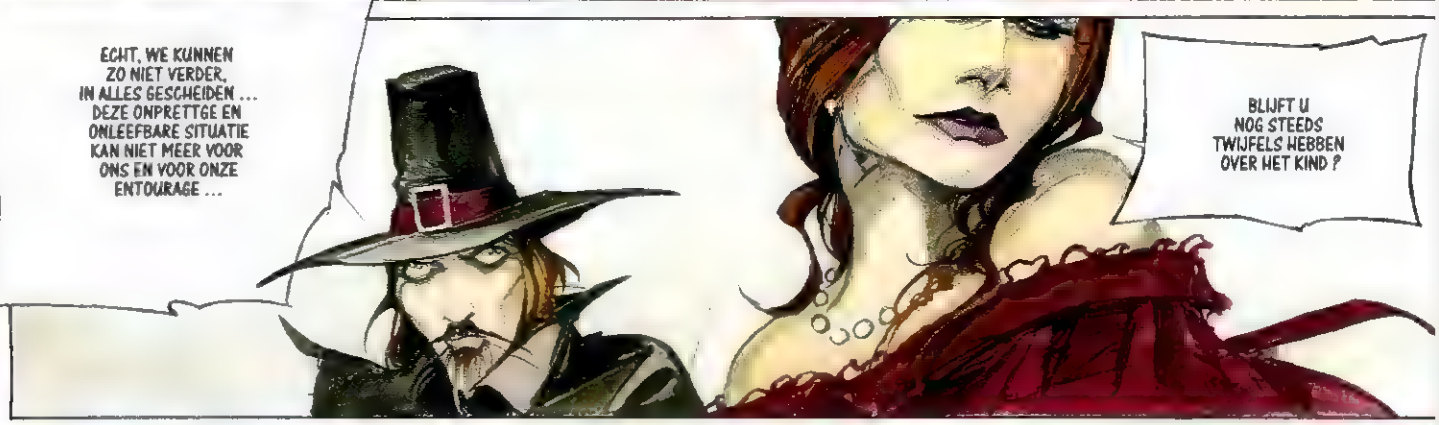
ECHT, WE KUNNEN ZO NIET VERDER, IN ALLES GESCHEIDEN ... DEZE ONPRETTGE EN ONLEEFBARE SITUATIE KAN NIET MEER VOOR ONS EN VOOR ONZE ENTOURAGE ...
BLIJFT U NOG STEEDS TWIJFELS HEBBEN OVER HET KIND ?

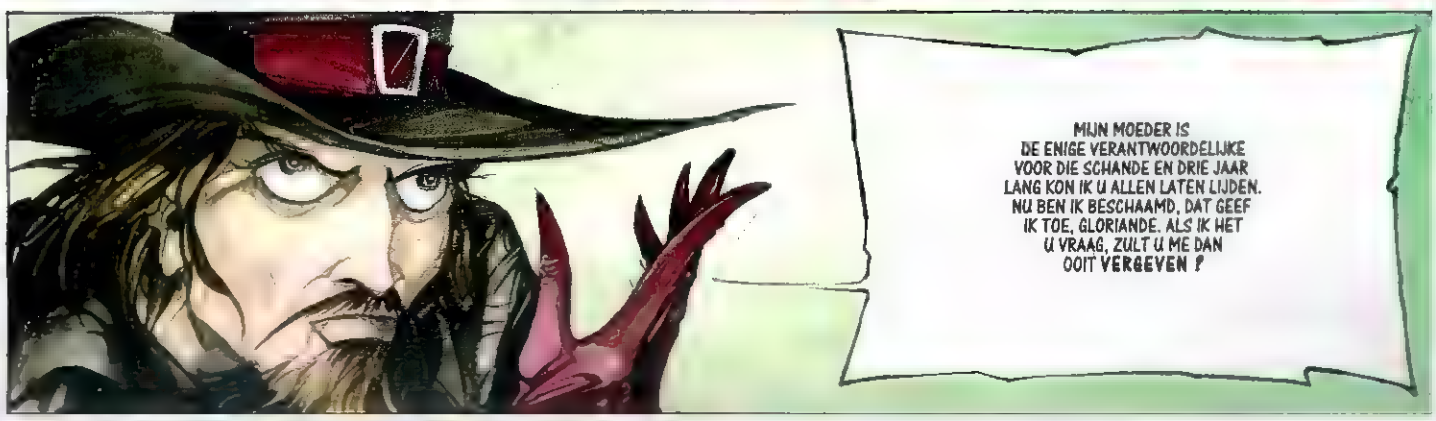
MIJN MOEDER IS DE ENIGE VERANTWOORDELIJKE VOOR DIE SCHANDE EN DRIE JAAR LANG KON IK U ALLEN LATEN LIJDEN. NU BEN IK BESCHAAMD, DAT GEEF IK TOE, GLORIANDE. ALS IK HET U VRAAG, ZULT U ME DAN OOIT VERGEVEN ?

... DIE WOORDEN SPRAK HIJ. DE HELE AVOND LANG VROEG HIJ VERGIFFENIS TERWIJL HIJ ME EINDELOOS DE HEMEL IN PREES ...

MAAR LEEK HIJ EERLIJK ?
OP HET EERSTE GEZICHT WEL. MAAR IK KEN HEM TE GOED. HIJ AMUSEERT ZICH MET MIJ ALS MET EEN SPEEL-GOEDJE ...

DIE IDIOOT OVERTUIGDE ME OM NOG EEN SCHILDERIJ TE MAKEN VAN MIJN « MOOIE SNOETJE ».
DE HERTOG WIL UW PORTRET VAST NAAST DAT VAN ZIJN MOEDER HANGEN ...

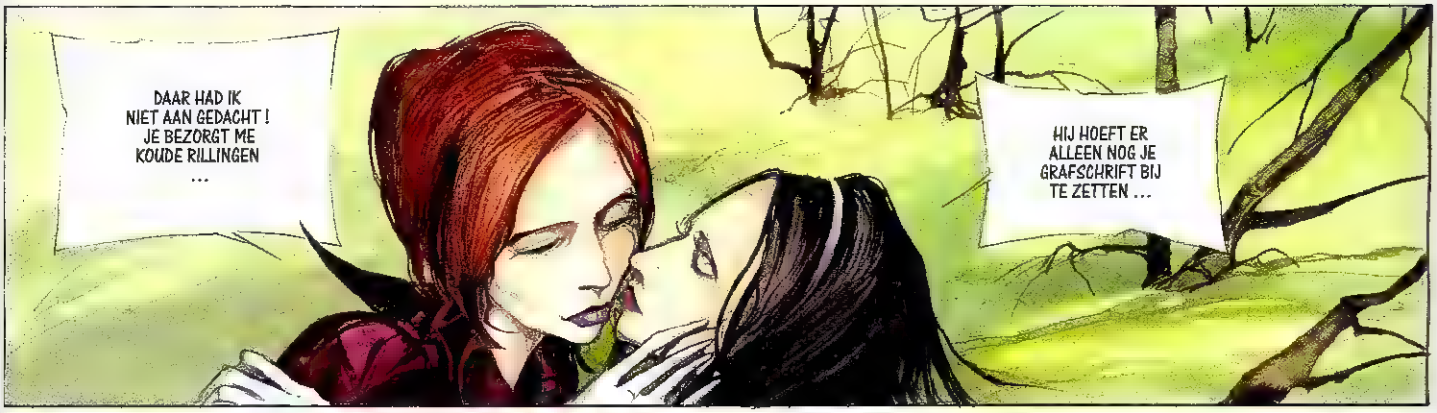
DAAR HAD IK NIET AAN GEDACHT ! JE BEZORGT ME KOUDE RILLINGEN ...
HIJ HOEFT ER ALLEEN NOG JE GRAFSCHRIFT BIJ TE ZETTEN ...

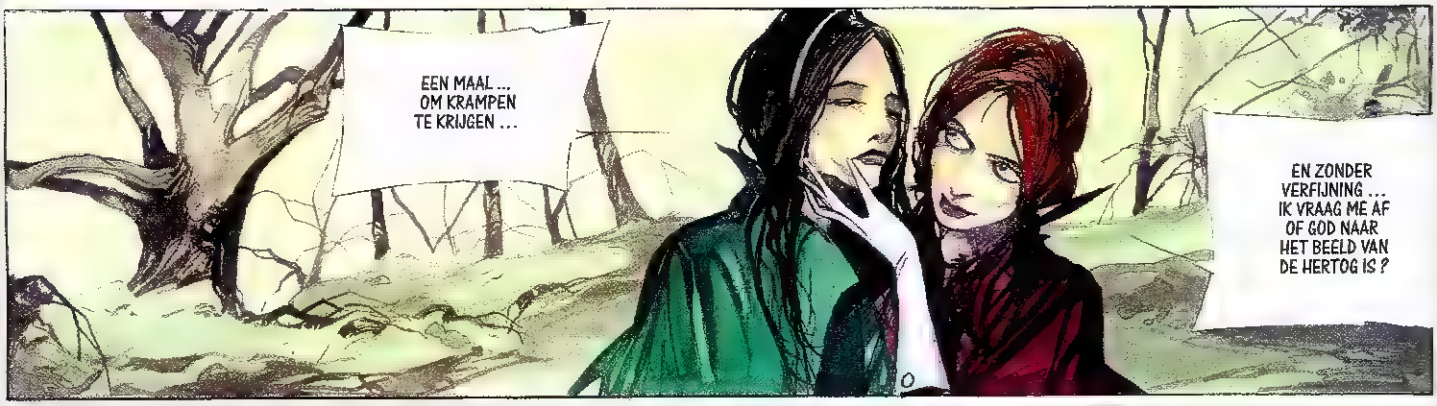
EEN MAAL ... OM KRAMPEN TE KRIJGEN ...
EN ZONDER VERFIJNING ... IK VRAAG ME AF OF GOD NAAR HET BEELD VAN DE HERTOG IS ?

BRUSQUE ...
AAN WIENS ZIJDE STAAT U, ANTOINE ? U ZIET ER NIET UIT ALS EEN PROTESTANT, NOCH ALS EEN KATHOLIEK ... BENT U SOMS JOOD ?
AGNOSTICUS, MEVROUW !
IS ER OVERIGENS NIEUWS VAN SEVERAC ?
... EEN ZEKERE MIGNARD IS SPECIAAL UIT ITALIË GEKOMEN OM DE HERTOGIN TE SCHILDEREN ...
EEN SCHILDERIJ VAN DIE TRUT ! DIE KRIELKIP ! HEEFT ZE NOG VLEES AAN HAAR BEENDEREN ?

SINDS ZIJN OVERHAAST VERTREK LIJKT ZIJN SCHOONDOCHTER SNEL WEER DE TOUWTJES IN HANDEN TE HEBBEN. NU LEIDT ZIJ DE DANS. DE HERTOG VOLGT HAAR GEWOON NOG ...
HIJ IS VAST NIET DE ENIGE ...

WAT VERWACHT U PRECIES VAN ME, MEVROUW ?
MIJN BEDOELING IS EENVOUDIG : IK WIL VOOR EENS EN ALTIJD EEN EINDE MAKEN AAN DAT SCHEPSEL ... SCHAKEL HAAR UIT !

DAT VALT NIET ONDER MIJN BEKWAAMHEDEN. ZOEK U EEN ANDERE HANDLANGER !
MAAR, ANTOINE, IK LAAT U GEEN KEUZE. WILLENS NILLENS ZULT U HET DOEN !

WILLENS NILLENS ? EEN GRAP ? ...
HEBT U OP EEN AVOND IN DE WONING VAN DE HERTOG NIET GEPROBEERD GLORIANDE VAN THEMINES TE VERLEIDEN ... MIJN ZOON ZAL DEZE KLEINE LIEDERLIJKHEID VAST NIET OP PRIJS STELLEN ...

U BENT MACHIAVELLISTISCH ! HET ZOU WEL HANDIGER ZIJN ALS U DE HERTOG ERTOE BRENGT DIE BESLISSING TE NEMEN.
DOE HET ZOALS U WILT, ANTOINE. MAAR DENK ERAAN DAT DE GERUCHTEN DIE OVER U DE RONDE DOEN, NIET ZONDER GEVOLG KUNNEN BLIJVEN ...
IK KAN ME VERDEDIGEN !
VERGEET NIET DAT UW ECHTGENOTE, CATHERINE, OOK MIJN BESTE VRIENDIN EN VERTROUWELINGE IS ... NIETS IS BETER DAN EEN BAND TUSSEN VROUWEN OM DE MANNEN VAN HUN VOETSTUK TE LATEN VALLEN.
CATHERINE WEET NIETS !
VERGIS U NIET. WE WAREN DIE AVOND SAMEN OM ONS TE VERMAKEN MET EEN OPMERKELIJK STAALTJE VERLEIDINGSKUNST ...

ALS ZAT ZE IS. WAAROM HEEFT ZE HET ME NIET GEZEGD ?

MISSCHIEN WIL ZE NIET TERUGKOMEN OP UW BUITENGEWONE AVONTUURTJES.

DAN MOET IK TOEGEVEN DAT IK VEEL GELUK HEB ...

ABSOLUUT. CATHERINE IS EEN ERG DISCRETE VROUW ...

... OF ERG ONVERSCHILLIG ...

!?

WILT U ZICH UITEINDELIJK NIET WREKEN OP DE HERTOGIN, ANTOINE, « OP EEN OF ANDERE MANIER » ? U ZIET : **UW BELANGEN GAAN SAMEN MET DE MIJNE !**

7 APRIL 1635 ...
DE HERTOG, MET ZIJN TROTSE EN GEWELDDADIGE KARAKTER, LIET ZICH OVERHALEN ...
... HET BEZORGDE HEM EEN ONVERBIDDELIJKE WOEDE ...
... EN LIET DE KIEM VAN EEN VRESELIJKE WRAAK ONTLUIKEN IN HEM.

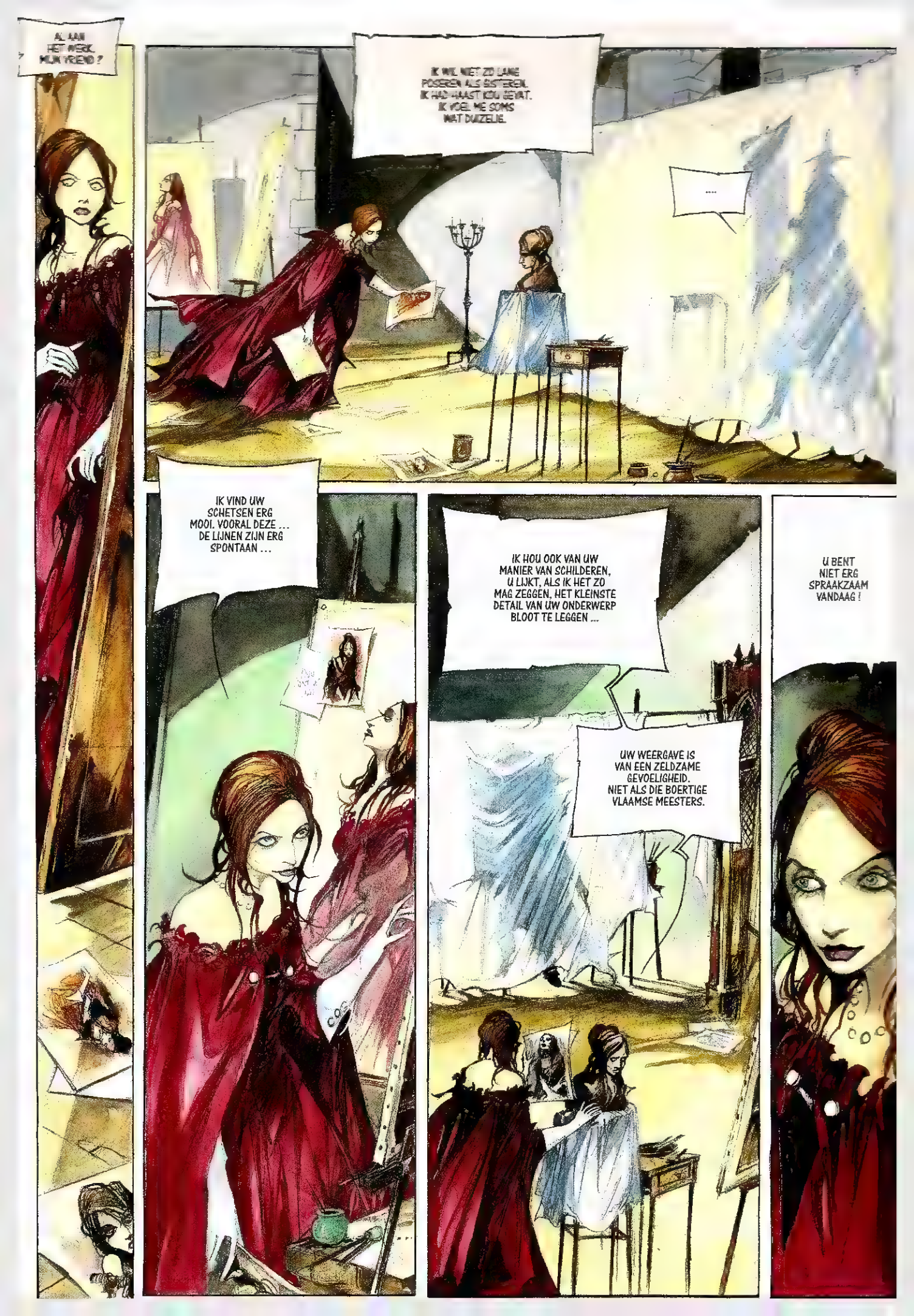
AL AAN HET WERK, MIJN VRIEND ?
IK WIL NIET ZO LANG POSEREN ALS GISTEREN. IK HAD HAAST KOU GEVAT. IK VOEL ME SOMS WAT DUIZELIG.
....
IK VIND UW SCHETSEN ERG MOOI. VOORAL DEZE ... DE LIJNEN ZIJN ERG SPONTAAN ...
IK HOU OOK VAN UW MANIER VAN SCHILDEREN, U LIJKT, ALS IK HET ZO MAG ZEGGEN, HET KLEINSTE DETAIL VAN UW ONDERWERP BLOOT TE LEGGEN ...
UW WEERGAVE IS VAN EEN ZELDZAME GEVOELIGHEID. NIET ALS DIE BOERTIGE VLAAMSE MEESTERS.
U BENT NIET ERG SPRAAKZAAM VANDAAG !

* CITAAT UIT DE BIJBEL, GOEDEGHASTIGHEIDS II, 29

* CITAAT UIT DE BIJBEL, SPREUKEN 30, 20.

KASTEEL VAN SÉVÉRAC, 8 APRIL 1635 ...
DIT BEVALT ME NIET ! WAAROM MET ZULK WEER REIZEN ?
ZEKER, ER LIGT VEEL SNEEUW. MAAR WEES GERUST ...
... DE KOETS VAN DE HERTOG RUIMT DE WEG VOOR ONS !
YAAAAA
CATHERINE, WEET U WAAR U ME NAARTOE BRENGT ?
...
MEVROUW, WE GAAN OP BEDEVAART NAAR DE NOTRE-DAME VAN GEIGNAC ... DAT ZEI MENEER TOCH !

HELAAS ! ZEG LIEVER DAT U ME NAAR DE DOOD BRENGT ...
VANDAAG ...
... ZAL IK SÉVERAC NIET TERUGZIEN ...

« EENMAAL AAN DE OEVER VAN DE AVEYRON, TUSSEN BERTHOLÈNE EN MONTROZIER, WAAR DE UITLOPERS VAN DE PALANGES-BERGEN HAAST TOT BIJ DE RIVIER KOMEN, KREGEN DE KOETSEN HET BEVEL DE WEG TE VERLATEN EN HET WOUD IN TE GAAN. DE TOCHT GING NOG EVEN VERDER EN TOEN WERD HALT GEHOUDEN EN STAPTE IEDEREEN UIT IN DE WILDERNIS. »

« ER WAS EEN ONBEKENDE MET EEN GEMASKERD GELAAT. OP EEN TEKEN VAN DE HERTOG WERD MEVROUW VAN ARPAJON GEGREPEN EN VASTGEHOUDEN. ONDANKS HAAR SMEEKBEDEN EN WANHOOPSKRETEN, ONDANKS HAAR GEBEDEN EN DE TRANEN VAN DE OMSTAANDERS, GAF DE ONVERZETTELIJKE ECHTGENOOT HET BEVEL AAN DE VREEMDELING, DIE CHIRURG WAS, ZIJN WERK TE DOEN."

« DEZE NADERDE HET SLACHTOFFER EN SNEED HAAR VIER ADERS OPEN. »

« TOEN MEN OORDEELDE DAT ZE GENOEG BLOED VERLOREN HAD OM HET NIET TE OVERLEVEN, WERDEN HAAR WONDEN VERBONDEN. MEN ZETTE HAAR TERUG IN DE KOETS EN NAM HAAR IN ALLERIJL TERUG MEE NAAR SÉVERAC WAAR ZE ENKELE OGENBLIKKEN NA HAAR AANKOMST HAAR LAATSTE ADEM UITBLIES. DE MISDAAD WERD AFGEDAAN ALS EEN NATUURLIJKE DOOD. ER WERD GEROUWD IN HET KASTEEL EN LANGE TIJD BLEEF DE WAARHEID VERBORGEN VOOR HET GROTE PUBLIEK, ONDANKS SOMMIGE GERUCHTEN DIE VAN BIJ DE BEGRAFENIS DE RONDE DEDEN. »

« ZO LUIDT DE OVERLEVERING. »

« DE OVERLEVERING ZEGT OOK DAT DE HERTOG,
NA DE DOOD VAN ZIJN ECHTGENOTE,
MET ZIJN GEWELDDADIGE MAAR OOK
EERLIJKE KARAKTER AL GAUW IN ZICHZELF
TERUGGETROKKEN WAS. HIJ BEGREEP DAT EEN
MISDAAD NOOIT MAG GESTRAFT WORDEN MET
EEN ANDERE MISDAAD, OOK AL WAS DE ONGELUKKIGE
GLORIANDE SCHULDIG GEWEEST. WIE ZOIETS DOET,
BRENGT ZIJN EIGEN BEUL IN ZIJN HART.
DE WROEGING GING NIET MEER WEG :
HIJ KENDE GEEN RUST OF SLAAP MEER.
ZIJN NACHTEN WAREN VERSTOORD DOOR
BLOEDERIGE VISIOENEN. »

CITAAT UIT HET BOEK VAN ABT JULIEN.

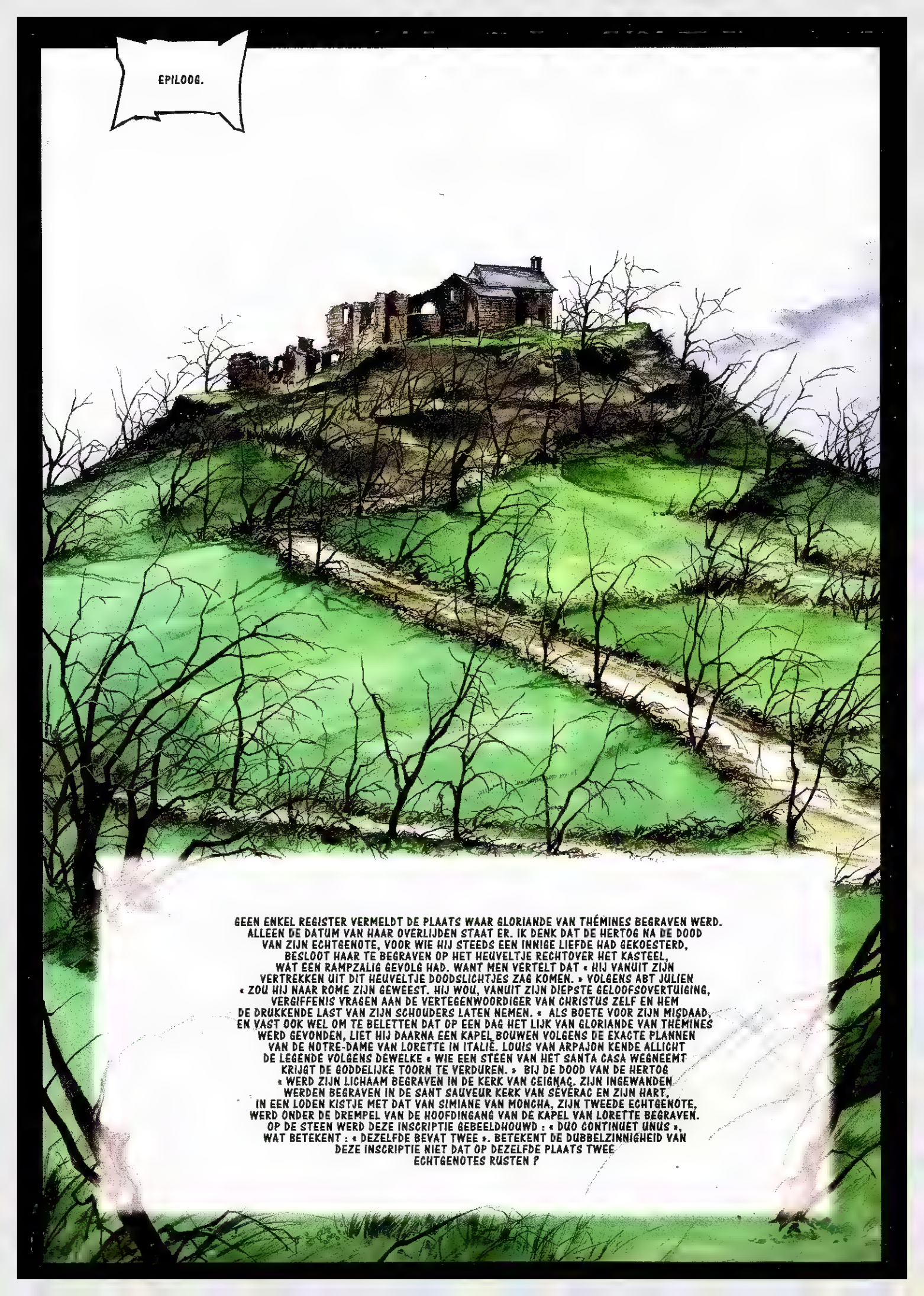

GEEN ENKEL REGISTER VERMELDT DE PLAATS WAAR GLORIANDE VAN THÉMINES BEGRAVEN WERD. ALLEEN DE DATUM VAN HAAR OVERLIJDEN STAAT ER. IK DENK DAT DE HERTOG NA DE DOOD VAN ZIJN ECHTGENOTE, VOOR WIE HIJ STEEDS EEN INNIGE LIEFDE HAD GEKOESTERD, BESLOOT HAAR TE BEGRAVEN OP HET HEUVELTJE RECHTOVER HET KASTEEL, WAT EEN RAMPZALIG GEVOLG HAD. WANT MEN VERTELT DAT « HIJ VANUIT ZIJN VERTREKKEN UIT DIT HEUVELTJE DOODSLICHTJES ZAG KOMEN. » VOLGENS ABT JULIEN « ZOU HIJ NAAR ROME ZIJN GEWEEST. HIJ WOU, VANUIT ZIJN DIEPSTE GELOOFSOVERTUIGING, VERGIFFENIS VRAGEN AAN DE VERTEGENWOORDIGER VAN CHRISTUS ZELF EN HEM DE DRUKKENDE LAST VAN ZIJN SCHOUDERS LATEN NEMEN. « ALS BOETE VOOR ZIJN MISDAAD, EN VAST OOK WEL OM TE BELETTEN DAT OP EEN DAG HET LIJK VAN GLORIANDE VAN THÉMINES WERD GEVONDEN, LIET HIJ DAARNA EEN KAPEL BOUWEN VOLGENS DE EXACTE PLANNEN VAN DE NOTRE-DAME VAN LORETTE IN ITALIË. LOUIS VAN ARPAJON KENDE ALLICHT DE LEGENDE VOLGENS DEWELKE « WIE EEN STEEN VAN HET SANTA CASA WEGNEEMT KRIJGT DE GODDELIJKE TOORN TE VERDUREN. » BIJ DE DOOD VAN DE HERTOG « WERD ZIJN LICHAAM BEGRAVEN IN DE KERK VAN CEIGNAC. ZIJN INGEWANDEN WERDEN BEGRAVEN IN DE SANT SAUVEUR KERK VAN SÉVERAC EN ZIJN HART, IN EEN LODEN KISTJE MET DAT VAN SIMIANE VAN MONCHA, ZIJN TWEEDE ECHTGENOTE, WERD ONDER DE DREMPEL VAN DE HOOFDINGANG VAN DE KAPEL VAN LORETTE BEGRAVEN. OP DE STEEN WERD DEZE INSCRIPTIE GEBEELDHOUWD : « DUO CONTINUET UNUS », WAT BETEKENT : « DEZELFDE BEVAT TWEE ». BETEKENT DE DUBBELZINNIGHEID VAN DEZE INSCRIPTIE NIET DAT OP DEZELFDE PLAATS TWEE ECHTGENOTES RUSTEN ?

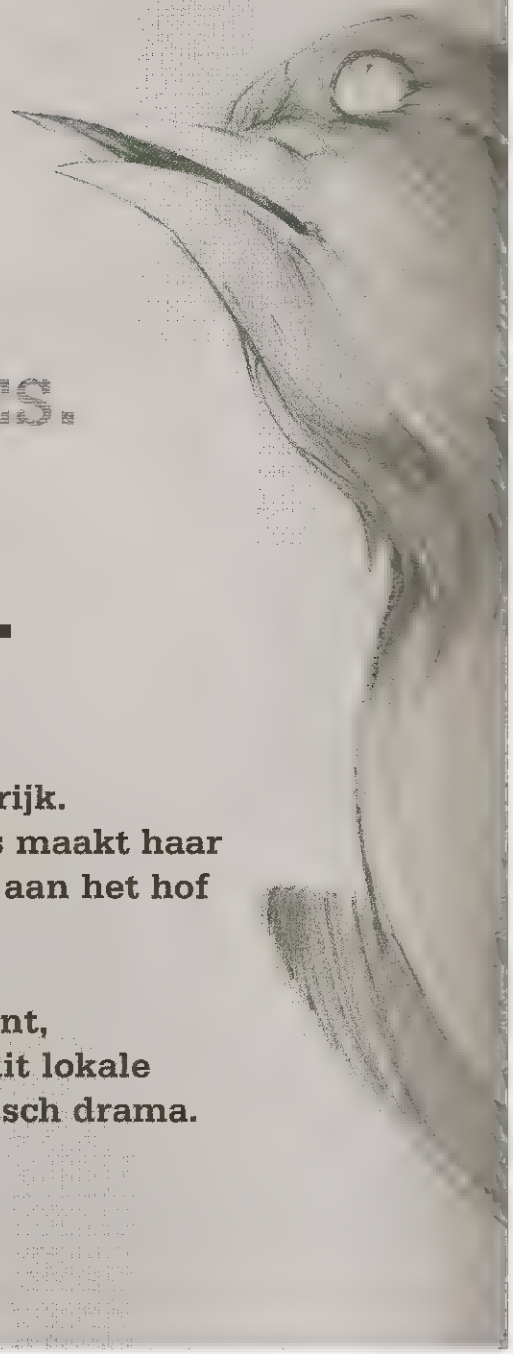

Gloriande van Thémines.

Nadere toelichting bij een gotisch fait divers.

De jonge Gloriande komt uit een grote familie in Frankrijk. Haar opvoeding, haar verfijning, haar schoonheid : alles maakt haar anders dan de zeden van haar echtgenoot en de edelen aan het hof van de hertog van Arpajon.

Pascal Croci, die rechtover het kasteel van Sévérac woont, waar dit verhaal zich afspeelt, legt ons uit waarom hij dit lokale fait divers heeft omgebouwd tot een gotisch en romantisch drama.

Waarom verandert u, na Auschwitz, een zwart-wit album over de Shoa, radicaal van onderwerp ?

Omdat het beginpunt van een album voor mij in mijn persoonlijke omgeving begint met een anekdote. Auschwitz was dat vreselijke beeld van een kamp dat ik als kind op televisie zag en dat men me niet wou uitleggen. Voor Gloriande ging het heel anders omdat er een haast voorspellende droom aan de basis van het project ligt. « Ik bevond me in een bus die me van Rodez naar Sévérac bracht. De bestuurder zette me af op de plaats waar het woud de weg beheerst ... Toen ging ik het bos in en trachtte op de berg te klimmen. Het lukte me niet want de takken grepen me vast ... ».
Later ging ik met mijn nicht, die afkomstig is uit die streek, ter plaatse. Ze vertelde me dat we in het woud van Palanges waren, net op de plaats waar de hertogin van Arpajon vier eeuwen tevoren was vermoord !

Dat gaf de vonk ?

Uiteraard. Ik had tegelijk een prachtig onderwerp en een schilderachtig decor.
Ik ben dus teruggekeerd om opzoekingen te doen in dat fameuze woud ... en belandde in dezelfde omstandigheden als in mijn droom : ik kon onmogelijk de top bereiken ! Hoe hoger ik door het bos ging, hoe dichter de takken om me heen, zodat ik niet verder raakte.

Wat is deze nogal bizarre foto waarop we u het gelaat van Gloriande zien tekenen ?

's Winters tekende ik tijdens mijn zoektochten met een stok gezichten in de sneeuw. Die gewoonte is me nadien bijgebleven. Hier op de foto bijvoorbeeld teken ik het gelaat van Gloriande op het strand van Honfleur.
Ik vond het leuk deze vluchtige schets te tonen.

Andere bijzonderheid ; waarom toonde u het kasteel van Sévérac niet zoals het in de XVIIde eeuw was ?

Mijn hoofdbekommernis is niet een historische strip te maken, met alle bijhorende beperkingen. Ik wou vooral een « gothische » sfeer krijgen.
Ik heb niet letterlijk de toenmalige architectuur gevolgd, maar eerder die welke ik ter plaatse voelde. In mijn verbeelding hoorden er spoken bij de ruïnes ... 's Zomers, bij het klank- en lichtspel, gaat het er trouwens zo aan toe, want de gekostumeerde figuren lopen doorheen de ruïnes van het kasteel. Een zo bijzondere sfeer dat je de indruk hebt buiten de tijd te staan !

Gloriande « bedriegt » haar man, voedt haar zoon op en manipuleert haar vrienden. Wat antwoordt u de mensen die zeggen dat u de vrouw niet van haar beste zijde toont ?

Het interesseert me niet bepaald de vrouwelijke of mannelijke kant te tonen, maar het menselijke van de figuren. Daarom heb ik ook niet de indruk dat mijn benadering Gloriande van Thémines minderwaardig maakt. Integendeel. Ik toon haar als een vrouw die wordt aangevallen en die, verstrikt in het hof van haar man, verplicht wordt in een vijandige omgeving te vechten. Ze is storend voor de machthebbers en wordt daardoor een vreemdelinge die moet bestreden worden. Eigenlijk is ze het slachtoffer van het systeem dat gemaakt werd om diegenen die de touwtjes in handen hadden te bevoordelen.

In het scenario zijn dit soort dubbelzinnigheden courant ...

Gewild, want het verhaal is op geruchten gebaseerd. Vandaag wordt de dood van de hertogin van Arpajon nog steeds omgeven door heel wat geruchten. Sommige lokale historici blijven bij de thesis van een moord, andere houden het bij tering. Zo zou Gloriande kunnen bezweken zijn onder een voor die tijd schandelijke ziekte : tuberculose.
Om die dubbelzinnigheid te accentueren, deins ik er niet voor terug mijnpersonages een androgeen uiterlijk te geven. Voor de ontvoering van het kind liet ik me inspireren door een « stadslegende » over kinderen die verdwijnen in de paskamers van grootwarenhuizen,vermomd met kleren van het andere geslacht.

Vreemd toeval rond het cijfer 8 ...

« Hertogin Gloriande van Thémines stierf op 8 april 1635 ...De N88 loopt langs de plaats waar Gloriande de dood vond ... Mijn grootmoeder stierf op 88-jarige leeftijd. Ze woonde in Laissac aan de N88 weg ... In augustus 1996 stuur ik mijn nicht as uit de schoorsteen. Ik laat haar geloven dat het de as van Gloriande is. De dag waarop ze dit ontvangt, sterft mijn grootmoeder ... Er staan acht bomen in het kasteel van Sévérac ... Kacik Kac, mijn hoofdgetuige van Auschwitz, zat in blok nummer 8 ... Ik heb nog meer zulke anekdotes met het cijfer 8. Sinds 1995 noteer ik die. »

En het verraad dat het middelpunt van het verhaal vormt ?

Heeft Gloriande verraden of werd ze verraden ? Ik laat het aan de lezer zich een mening te vormen. Als enige zekerheid toon ik dat de mens steeds de neiging heeft zijn naaste te verraden op kleine of grote schaal. Iets wat verzwegen werd, is volgens mij al een verraad ! Tijdens een etentje bijvoorbeeld kan iedereen zich diplomatisch en beleefd tonen, maar zodra de avond voorbij is, gaan we toch kritiek geven of roddelen over de andere tafelgenoten ? !
Het is wanhopig menselijk.

Waarom hebt u tenslotte voor de directe kleuren gekozen om dit tragisch vrouwenportret te maken ?(1)

Na het zwart-wit experiment van Auschwitz had ik zin om kleur te proberen. Ik werk graag rechtstreeks in kleur. Soms zit het tussen de illustratie en het klassieke stripverhaal. Vooral aquarel geeft een grote vrijheid van tinten met, volgens mij, als resultaat een cinematografisch aspect. Door de vage weergave lijken de kleuren wel in beweging en heb ik de indruk een « papieren film » te maken. Film is trouwens mijn grootste inspiratiebron. Het gelaat van Gloriande van Thémines lijkt op dat van Sharon Tate in de film « Het bal der vampieren » van Roman Polansky.

Komt er een vervolg op Gloriande ?

Niet meteen, maar ik denk erover. Eerst ga ik van tijdperk en land veranderen met een strip over de ramp in Tchernobyl. Een uiterst delikaat onderwerp waarover heel wat te vertellen valt. Net als voor Auschwitz zal ik niet ter plaatse gaan, maar ga ik proberen getuigen te ontmoeten van deze nucleaire ramp zonder voorgaande.

(1) Procédé waarbij de kleuren rechtstreeks op de pagina worden geschilderd.

Dankbetuiging :

Bernard Laffoux (voor zijn foto's van Sévérac) ; Sandrine Py (mijn nicht, voor haar onderzoek) ; François de Hauterive (voor het boek van Markies de Valady) ; Michel Douls (de archivaris) ; Daniel Roques (journalist) ; Lucette Bufet & Raymond Viala (voor de getuigenissen) ; André Laur (voor zijn geheime informatie ...) ; Jean-Baptiste Gazagne ; Mevrouw Bon (voor de historische nota over de kapel) ; Pierre Guilhaumon (voor het herlezen van het scenario) ; Emmanuel Proust (mijn uitgever) ; Ubert Fau (priester van Sévérac) ; Lydie-Paule en Michel Coudières de Chaliès (voor hun documentatie) ; Lucie (voor het herlezen) ; en kusje aan Théofane !

Bronnen :

• *La Bible Osty*, vertaling van Emile Osty en Joseph Trinquet, Seuil, 1973.
• *Histoire de Sévérac le Chateau*, van Abbé F. Julien, ; éditions du beffroi, 1970.
• *Les Chateaux de l'ancien Rouergue*, van Markies de Valady, met etsen van graaf R. de Levezou de Vezins, Imprimerie Carrère.
• *Sévérac le Chateau en Rouergue*, van Dr. Jean A. Molinie, éditions Lacour, collectie Rediviva, 1996.
• *Notice historique sur la Chapelle de Notre-Dame de Lorettte*, van Berthez Cabiron, Imrimerie Carrère.
• *Les Sorcières, fiancées de Satan*, van Salmann, coll. Découvertes, Gallimard, 1989.

Een sterke vrouw in een ver verleden, die vermoord wordt omwille van... Tja, van wat eigenlijk? Bedroog Gloriande haar man, een rijke edelman? Wat volkomen ontoelaatbaar was in die tijden. Of werd zij bedrogen door haar echtgenoot? Wat mischien meer aanvaard werd, maar dan wel niet door Gloriande zelf! Een poëtisch, geschilderd portret van een uitzonderlijke vrouw in een aangrijpend album.

ISBN 90-5165-216-X
9 789051 652161